

วษ 174665

คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

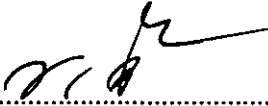
ปรัชญา มออัน
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558

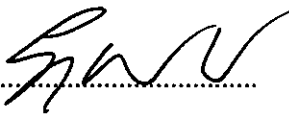
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายปรัชญา มาอัน แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

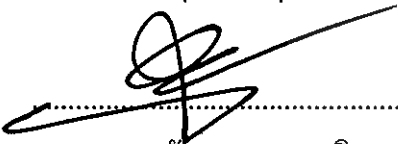
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผศ.ดร.วิทยา เจริญศิริ)

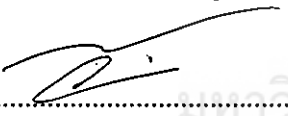
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาพศ)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

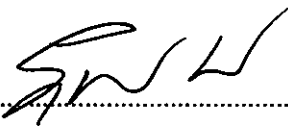

.....
(ผศ.ดร.สัญญา เคนากุม)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(ผศ.ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาพศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

.....
(ผศ.ดร.สนิท ตีเมืองชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน 15 ม.ค. 2559 พ.ศ. ....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็น
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอบ้านนาถ
จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย ประชญา มาอั้น **ปริญญา** รม.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

กรรมการที่ปรึกษา ผศ.ดร.สัจญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผศ.ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอบ้านนาถ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีชื่อ อยู่ในทะเบียนราษฎร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา จำนวน 331 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Yamane, T. 1973 : 727) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.30 ถึง 0.72 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Independent Sample) และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถ ด้านความฉลาดมีไหวพริบ ด้านความรับผิดชอบ และด้านสังคม

2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ ด้านความฉลาดมีไหวพริบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา เกี่ยวกับ
 คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลิกภาพ ควรปรับตัวให้ทำงานร่วมกับ
 บุคลากรในองค์กรและชุมชนได้อย่างเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำงาน เข้าร่วม
 กิจกรรมต่าง ๆ เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี ด้านความสามารถ ควรเป็นแบบอย่างแก่ได้บังคับ
 ปัญหาได้เป็นอย่างดี มีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ
 ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ด้านสังคม ควรมีบทบาทในการรณรงค์แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม
 เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาทอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน
 ด้านความรับผิดชอบ ควรแสดงความรับผิดชอบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานและพร้อมที่
 จะดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว และด้านความฉลาดมีไหวพริบ ควรแสดงไหวพริบ
 ความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กรอย่างรวดเร็ว โดยใช้เหตุผลในการคิด
 วิเคราะห์หรือเจรจาเพื่อแก้ปัญหากับในองค์กรหรือชุมชนได้เป็นอย่างดีและรวดเร็ว

TITLE : The Leadership characteristics of the Chief Administrative Officer of the Sub-district Administrative Organization as per the opinion of the population in the Sub-district area of Ngua Bar Sub-district , Wapi patum District, Maha Sarakham province

AUTHOR : Praya Maon   **DEGREE :** M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Asst. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom   Major Advisor

Asst. Prof. Dr. Watcharin Sutthisai   Co-advisor

ABSTRACT

This research study have objective aim to study the Leadership characteristics of the Chief Administrative Officer of the Subdistrict Administrative Organization as per the opinion of the population in the Sub-district area of Ngua Bar Sub-district , Wapi patum District, Maha Sarakham province. The samples group were the people who were the head of the family or the family representative, who have the names in the list of the family registration, within Ngua Bar Sub-district total 331 Samples. The samples specification were used, Taro Yamane formula, (Yamane, T.0973 : 727). Tools used for data collection were the questionnaire which have Evaluation Rating Scale, which have the value of segregation power, between 0.30 to 0.72, and have the whole confidence validity value at 0.92. Data analysis were used Campack data analysis computer programs for Percentile, Mean and Standard Deviation and for the hypothesis test were use t-test (Independent sample) and F-test (One-way ANOVA)

The result of this research found that

1. The sample group population within the local area of Ngua Bar Sub-district Administrative Organization have the opinion toward the Leadership Characteristic as the overall and as per each dimension at very high level which included personal characteristic, abilities wisdom/intelligence, responsibility and social relationship ,respectively.

2. The sample group population within the area of Ngua Bar Sub-district Administrative Organization have the opinion toward the Leadership Characteristic as the overall and as per each dimension, not much difference, except in the sample group who have difference in education level who have the opinion that the Chief Administrative Officer for Sub-district Administrative

Organization should have more Leadership Characteristic on the wisdom,/intelligence, statistic significantly at level .05

3. Suggestive opinions from the sample population group fo Ngua Bar Sub-district Administrative Organization concerning the Leadership Characteristics on the personal characteristic should be improved for better and suitable in working cooperation with all personnel within the office organization and the community population of all group, set good example on the working performance, and participate in all social activities, on the dimension of ability, should set good example for the subordinated personnel in a good and appropriate way, follow up in all of the projects of the organization for the achievement as per the objective goal. On the social dimension, should play the role for solving the differences problems, such as drugs add tic problems, the problem of population violences, within the community. On the responsibility dimension should bear responsibility and take action responsible for the mistaken performance and be ready for resolve the problem as possible. And on the dimension of wisdom / intelligence, should be able to show off that being the chief of the Adistractive Officer, can resolve all of the problems that occurred within the organization as wisely and promptly , knowing how to think, analyzed the problems, with the reasons and or know how to negotiate the problem with the co-worker in the organization and /or the community in a appropriate way and promptly.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี โดยความกรุณาและเมตตาอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เกณาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ให้ความรู้ แนวคิด และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งใจขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนให้ความรู้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ นายสุรศักดิ์ บุรินอก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ผู้อำนวยการบุญธรรม มาอั้น ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูหนองโก ตำบลหนองแสน คุรุอรรณพ ประเภทที่ ๑ ครู คศ.๑ โรงเรียนนาข่าวิทยาคม ตำบลนาข่า อำเภอนาข่า จังหวัด มหาสารคาม ที่ให้ข้อมูลให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทุกคน

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัว คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำลังใจอันยิ่งใหญ่ คอยผลักดันสนับสนุน ให้ความรักและความห่วงใย คอยช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บิดา-มารดา ผู้ให้ชีวิต ให้ความรักความอบอุ่นต่อผู้ศึกษา ครู-อาจารย์ ผู้ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ผู้วิจัย สามารถดำรงตน และศึกษาความรู้จนบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี

ปรัชญา มาอั้น

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ญ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	9
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ	14
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	19
แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	29
องค์การบริหารส่วนตำบล	36
บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62

หัวเรื่อง	หน้า
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	100
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	101
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	108
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับ	111
ประวัติผู้วิจัย	113

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 61
2	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง 73
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา โดยรวมและรายด้าน 74
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ด้านบุคลิกภาพ เป็นรายชื่อ 75
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ด้านความสามารถ เป็นรายชื่อ 76
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ด้านสังคม เป็นรายชื่อ 77
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ด้านความรับผิดชอบ เป็นรายชื่อ 78
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ด้านความฉลาดมีไหวพริบ เป็นรายชื่อ 79
9	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนคุณลักษณะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีเพศแตกต่างกัน 81
10	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนคุณลักษณะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 82

ตารางที่	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนคุณลักษณะผู้นำของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีอาชีพแตกต่างกัน	83
12 ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา	84

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1	แผนที่จังหวัดมหาสารคาม 43
2	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) 49
3	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา 51

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	109
2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม	112

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมและการเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นกระแสการเปลี่ยนแปลงที่ไร้พรมแดน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม กระแสที่สำคัญทางการเมือง ได้แก่ กระแสอุดมการณ์ประชาธิปไตยตามแนวความคิดการจัดระเบียบโลกใหม่ได้เป็นที่แพร่หลายไปในนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทย ซึ่งกระแสดังกล่าวก่อให้เกิดการตื่นตัว และมีการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบมาอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศที่มีการปกครองแบบอุดมการณ์ประชาธิปไตยทั้งหลายได้ให้ความสำคัญกับการปกครองตนเอง หรือการปกครองท้องถิ่น (Local Government) เป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นสัญลักษณ์อีกประการหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตย รูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวเกิดจากการนำเอาหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) มาใช้ โดยรัฐบาลกลางจะมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครอง และจัดกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง สำหรับในประเทศที่พัฒนาแล้วรัฐบาลกลางถือว่าเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการสร้างความเข้มแข็งแก่ประเทศ เพราะทำให้มีนโยบายสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น นอกจากนี้การปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจช่วยลดการติดขัดของการดำเนินการแบบเดิม ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ส่วนกลาง ช่วยปรับปรุงและเร่งการดำเนินการของรัฐรวมทั้งกระตุ้นให้ท้องถิ่นมีการริเริ่มดำเนินการใหม่ๆ ด้วย (สัมฤทธิ์ สุขสงค์. 2545 : 1)

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง เป็นการบริหารราชการตามแนวความคิดรวมอำนาจ (Centralization) ในอำนาจการวินิจฉัยสั่งการจัดโครงสร้างการบังคับบัญชาไว้ส่วนกลาง
- 2) ระเบียบบริหารราชการ ส่วนภูมิภาค เป็นการบริหารราชการตามแนวความคิดแบ่งอำนาจ (Deconcentration) ของราชการส่วนกลางออกไปดำเนินการในพื้นที่การปกครองของประเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตการปกครองนั้นๆ โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ส่วนกลางแต่งตั้งออกไปปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่การปกครองที่รับผิดชอบโดยอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาจากราชการส่วนกลาง และ
- 3) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารราชการตามแนวความคิดในการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารราชการท้องถิ่นในเขตที่

รัฐบาลมอบหมายให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นรับไปดำเนินการเอง (ชัชวาล ทองดีเลิศ และคณะ. 2544 : 35)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของตำบล โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นหน่วยงานที่สะท้อนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. 2546 : 27)

พระราชบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการถ่ายโอนอำนาจ พ.ศ. 2545 ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจให้ส่วนราชการทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคต้องลดบทบาทในการจัดการบริการสาธารณะลงไป ดังนั้นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องแสดงขีดความสามารถรองรับการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล อันแสดงให้เห็นถึงวิธีการบริหาร ทั้งในแง่การแสวงหาความร่วมมือ การแสวงหางบประมาณ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการของผู้บริหาร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นให้เป็นที่น่าเชื่อถือได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 155 -159)

การดำเนินการกระจายอำนาจการปกครอง ในรูปขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กที่สุด มีจำนวนมากที่สุดและเป็นองค์กรที่รับผิดชอบพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน อันถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองประเทศนั้น อยู่ในความสนใจของหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายการเมือง ฝ่ายข้าราชการประจำ นักวิชาการ ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป โดยคาดหวังว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการบริหารจัดการภายใต้กฎหมายบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถกำหนดแผนงานและกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างสอดคล้องและตรงตามความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง (นวลน้อย ตรีรัตน์ และคณะ. 2545 : 74)

ภาวะความเป็นผู้นำหรือผู้บริหารนับว่าเป็นบทบาทสำคัญในการที่จะนำภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นข้อกำหนดการกระทำอันจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กรจะขึ้นอยู่กับความสามารถหรือความมีศิลปะในการใช้คนของผู้บริหารหรือผู้นำ ผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อหน่วยงาน อีกในฐานะที่สำคัญอีกประการคือ เป็นแบบอย่างให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติ การบริหารแนวใหม่ในภาวะปัจจุบันเป็นการบริหารงานที่อยู่ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดทั้งด้านกำลังคนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติไว้ ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่สนองความต้องการของประชาชน สภาพเช่นนี้จึงท้าทายความสามารถของผู้บริหารยุคใหม่ที่ต้องใช้งบประมาณให้คุ้มค่าและเรียนรู้แนวทางการทำงานใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชนในเขตพื้นที่ตำบล นำนโยบายให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการประสานสัมพันธ์ที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ

ในปัจจุบันผู้บริหารหรือผู้นำในแต่ละองค์กรมีคุณลักษณะแตกต่างกัน ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่ภาวะผู้นำไม่หุบเบา มีเหตุมีผล มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส เป็นผู้คิดริเริ่มสร้างสรรค์แนวคิดในการพัฒนาให้ทันต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น มีความรอบรู้กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ ไม่นำเอาความคิดตัวเองมาใช้ในการบริหาร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส วาจาสุภาพรักษาคำพูด และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง เป็นตัวอย่างที่ดี แบ่งหน้าที่ให้บุคลากรปฏิบัติตรงกับความรู้และความสามารถ ใช้ระบบคุณธรรมนำระบบอุปถัมภ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการวิเคราะห์แก้ปัญหาและตัดสินใจ มีความรู้ทางวิชาชีพ ถ้าในองค์กรใดมีผู้นำหรือผู้บริหารที่มีลักษณะดังกล่าวมากก็จะทำให้การทำงานขององค์กรสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แต่ถ้าหากองค์กรใดมีผู้บริหารที่ไม่มีภาวะความเป็นผู้นำหรือคุณลักษณะดังกล่าว องค์กรก็จะอาจประสบความล้มเหลวในการบริหารในที่สุด (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2545 : 57)

องค์การบริหารส่วนตำบลงัวป่า อำเภอเมืองวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีหน่วยงานให้บริการแก่ประชาชนในด้านการให้บริการตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งส่วนราชการตามนโยบายการบริหารงานทั้งหมด 5 ส่วน ได้แก่ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการคลัง ส่วนโยธา ส่วนการวิจัย ศาสนาและวัฒนธรรม และสวัสดิการสังคม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลงัวป่าได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด

ทิศทางการบริหาร โดยมีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลด้านต่างๆ ซึ่งถือหลักสำคัญในการบริหารงานและการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และยังเน้นการให้บริการประชาชน เป็นสำคัญ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตปกครองได้ แสดงความคิดเห็นในการบริหารงานอย่างเท่าเทียม มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ และมีการวิเคราะห์ระบบการทำงาน เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เกิดความกระชับและรวดเร็ว ขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตปกครองและเกิดความประทับใจแก่ ประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งเน้นการสร้างความพึงพอใจให้ประชาชนผู้มารับบริการ (องค์การ บริหารส่วนตำบลจวบ. 2550 : 1)

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจวบ มีการปฏิบัติงานใกล้ชิด กับประชาชน ได้ทราบถึงผลกระทบจากความคิดเห็นของประชาชนในการบริหารจัดการ ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมถึงคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงคุณลักษณะภาวะความเป็นผู้นำหรือผู้บริหาร ที่จะต้อง แสดงบทบาทภาวะความเป็นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นให้มีความชัดเจนในการบริหารตามระเบียบ ข้อบังคับของราชการ รวมทั้งปัญหาในการประสานความร่วมมือกับข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ในองค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ หากผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะตรงตามที่ ประชาชนต้องการ จะส่งผลให้การบริหารงานราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพแก่ท้องถิ่นของตนเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจวบ อำเภอวาปีปทุม จังหวัด มหาสารคาม ว่าประชาชนมีความต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะแบบใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นแนวทางในการบริหารงานและ ดำเนินงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไปสู่การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจวบ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจวบ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อาชีพ และระดับการศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มี เพศ ระดับการศึกษา และ อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
- 1.2 คุณลักษณะด้านความสามารถ
- 1.3 คุณลักษณะด้านสังคม
- 1.4 คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ
- 1.5 คุณลักษณะด้านความฉลาดมีไหวพริบ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร (Population) ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1,915 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2555)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลงัวป่า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 331 คน ได้มาโดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T. 1972 : 737)

3. พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลงัวป่า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 19 หมู่บ้าน

4. ตัวแปรในการวิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ คุณลักษณะของหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลงัวป่า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่

4.1.1 เพศ

4.1.2 ระดับการศึกษา

4.1.3 อาชีพ

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวป่า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่

4.2.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

4.2.2 คุณลักษณะด้านความสามารถ

4.2.3 คุณลักษณะด้านสังคม

4.2.4 คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ

4.2.5 คุณลักษณะด้านความฉลาดมีไหวพริบ

5. ระยะเวลาในการวิจัย

ระหว่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม

นียมศัพท์เฉพาะ

1. **คุณลักษณะ** หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่แสดงออกทางบุคลิกภาพ ท่าที อุปนิสัย ความประพฤติ ความรู้ ความสามารถ หรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็นซึ่งเป็นลักษณะประจำบุคคลในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการใหญ่ ๆ คือ คุณสมบัติส่วนตัว บุคลิกภาพและความสามารถ ซึ่งในที่นี้หมายถึง คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวป่า อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

2. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์** หมายถึง คุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นลักษณะที่ควรมีหรือเป็นที่ต้องการของประชาชนซึ่งในทั้งนี้ได้แยกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ออกเป็น จำนวน 5 ด้าน

2.1 **คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ** หมายถึง ความกระตือรือร้นในการทำงาน การควบคุมอารมณ์ได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทนพยายาม มีความสามารถในการปรับตัว

2.2 **คุณลักษณะด้านความสามารถ** หมายถึง มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเอง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และมีจิตวิทยาชุมชน มีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาในการสื่อสารความหมาย และมีความแม่นยำในการตัดสินใจ

2.3 **คุณลักษณะด้านสังคม** หมายถึง การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น ประสานความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน รู้จักให้เกิดริและเคารพสิทธิของผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่นตามโอกาส พுகและปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ

2.4 **คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ** หมายถึง ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน มีความตระหนักและยึดหลักธรรมในการบริหาร มีความสามารถในการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร 3 คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คือ มีไหวพริบ ปฏิภาณ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความสามารถในการโน้มน้าว มีความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในด้านการกระทำตาม ที่ผู้นำต้องการและสามารถจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำการกิจกรรมที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ มีความเป็นผู้นำจากการใช้อิทธิพลที่จะใช้ควบคุมและประสาน งานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย

2.5 **คุณลักษณะด้านความฉลาดมีไหวพริบ** หมายถึง มีไหวพริบปฏิภาณ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความสามารถในการโน้มน้าว มีความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในด้านการกระทำตาม ที่ผู้นำต้องการและสามารถจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำการกิจกรรมที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ มีความเป็นผู้นำจากการใช้อิทธิพลที่จะใช้ควบคุมและประสาน งานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย

3. นายกองตำบลการบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้มีอำนาจสูงสุดที่มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงมีหน้าที่บริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามเจตนารมณ์ของรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในตำบลโดยตรง อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

4. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจและการแสดงออกในด้านความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งนำไปสู่การคาดคะเนหรือการแปรผลเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ อาจมีแนวโน้มที่จะมีความเห็นทั้งทางบวกและทางลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 7 ด้านดังนี้ มีด้านคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรม ด้านคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณลักษณะด้านความสามารถ ด้านคุณลักษณะด้านบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านคุณลักษณะด้านการบริหาร

5. ประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ครัวเรือนละ 1 คนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

6. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม จัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยได้นำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเผยแพร่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามและพื้นที่อื่น ๆ อีกต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาคูณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ
3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
4. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. องค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ผู้อธิบายความหมายของความคิดเห็น ไว้ดังนี้

กฤษณ์ มหาวิรุฬห์ (2541 : 38) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นกับจิตใจ บุคคลจะแสดงออกได้ง่ายโดยการแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือปกป้องความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งขึ้นกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น ด้านความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

จิรายุ ทรัพย์สิน (2547 : 16) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้อื่นได้สามารถที่จะเรียนรู้ ตลอดจน สามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การลงความเห็นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ อันเนื่องจากสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม การติดต่อกับภายนอก การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ และการพบปะสังสรรค์

วไลลักษณ์ โหรรฐาน (2547 : 17) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความรู้ หรือการแสดงออกของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดยการพูดหรือการเขียน ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ และอาจได้รับจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

สุรางค์ พิลาสกุล (2548 : 22) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมเป็นพื้นฐานการแสดงออก ความคิดเห็นมีการเปลี่ยนแปลงได้และต้องยอมรับว่าประชาชนโดยทั่วไปอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป

Shaw and Wright. (1967 : 320) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (Evaluation Judgment) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลของทัศนคติ

Kolesnik. (1970 : 296) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแปลความหมายหรือการลงความเห็นที่เกิดขึ้นจากข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้อง แต่คนอื่น ๆ อาจจะไม่เห็นด้วย

Good. (1973 : 399) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึกประทับใจ ที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือการชั่งน้ำหนักว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

Thurstone. (1977 : 285) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นการแสดงออกทางด้านผลรวมของความโน้มเอียงและความรู้สึก ความมีอคติ ความรู้สึกที่เกิดขึ้น อยู่ในจิตใจ มาก่อนความคิด ความกลัว การบังคับขู่เข็ญ และการลงความเห็นของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนความคิดเห็นก็คือ เจตคติ แต่เป็นการแสดงเจตคติที่แสดงออกมาเป็นคำพูด นอกจากนั้นความคิดเห็นยังเป็นสัญลักษณ์ทางเจตคติด้วย

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ทัศนคติ และการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคน ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์ ด้วยการพูดหรือการเขียน ซึ่งการแสดงออกนี้จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และพฤติกรรมระหว่างบุคคล เป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งก็ได้ การลงความเห็นอาจจะเป็นไปได้ในลักษณะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น ไว้ดังนี้

อุทิส แก้วขาว (2543 : 13) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องคล้ายกันหรือเหมือนกันเสมอไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพล ต่อการแสดงออกในเรื่องนั้น ๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Physiological Factors)

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล และจะมีผลต่อการศึกษา ทักษะหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ส่วนปัจจัยด้านสรีระ เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคล

2. ประสบการณ์ของบุคคลโดยตรง (Direct Personal Experience) คือ

บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเองทำให้เกิดทัศนคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยบุคคลเมื่อเป็นเด็ก

จะได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่และครอบครัว

4. ทัศนคติและความคิดเห็นต่อกลุ่ม (Group Determinants of Attitude)

เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและทัศนคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม

5. สื่อมวลชนคือ สิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรา

ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12-13) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อ

ความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไป คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วน

สมบูรณ์ของอวัยวะต่าง ๆ คุณภาพสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มาก มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับทั้งนี้ เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

จำเรียง กาวจิตร (2546 : 248-249) ได้สรุปปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่า ขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันโดยทั่วไป จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น

2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใดหรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้น มีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มที่เฉื่อยชา ก็จะไม่มียอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น มีลักษณะคล้ายคลึงและไปในทำนองเดียวกัน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ความคิดเห็นของบุคคลเหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไป เพราะบุคคลแต่ละบุคคลย่อมจะได้รับมาลักษณะที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยด้านคุณสมบัติประจำตัว หรือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ไปด้วย

3. การวัดความคิดเห็น

มีผู้อธิบายการวัดความคิดเห็น ไว้ดังนี้

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2545 : 102-117) อธิบายว่า การวัดเจตคติ หรือทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่นิยมที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ชัย - ภัย เป็นต้น

2. วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 ตามลำดับ

3. วิธีกัทแมนสเกล (Guttman Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติ หรือทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้อย่างต่ำสุดถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

4. วิธีเทอร์สโตนสเกล (Thurstone Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตราวัดออกเป็นปริมาณ แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิด หรือทัศนคติไปในทางเดียว และเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน

Show & Wright. (1976 : 28-29) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นทำได้ดังนี้

1. การฉายภาพ เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการ โดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็น

2. การสัมภาษณ์ เป็นการซักถามบุคคลให้ได้ข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

3. การใช้แบบสอบถาม เป็นการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

4. การให้เล่าความรู้สึก เป็นการให้เล่าความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา

สรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็นอาจใช้แบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ วิธีลิเคิ์ทสเกล วิธีกัทแมนสเกล วิธีเทอร์สโตนสเกล หรืออาจใช้การฉายภาพ การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการให้เล่าความรู้สึกซึ่งผู้วัดสามารถใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีรวมกันได้ตามความเหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ

1. คุณลักษณะผู้นำ

ยงยุทธ เกษสาคร (2547 : 52-53) กล่าวว่า ในส่วนของผู้บริหาร หรือผู้นำที่ประสบความสำเร็จในการทำงานนั้น ควรประกอบด้วยคุณสมบัติที่ดี ดังต่อไปนี้

- 1.1 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุมเยือกเย็น แก้ปัญหาด้วยเหตุด้วยผล ได้อย่างถูกต้อง
- 1.2 มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล คาดการณ์และประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
- 1.3 มีความสามารถบริหารความขัดแย้ง
- 1.4 มีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ โดยมีเหตุผลเพียงพอ
- 1.5 มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อสารกับคนได้ทุกระดับ
- 1.6 มีความรอบรู้ในงานที่รับผิดชอบและงานอื่น ๆ
- 1.7 มีความขยันขันแข็ง มีความมานะอดทน
- 1.8 เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์อยู่เสมอ
- 1.9 มีความสามารถทำงานเป็นทีม
- 1.10 มีความสามารถในการวิเคราะห์วินิจฉัย มีความสามารถคาดเดาเหตุการณ์ต่าง ๆ มีวิธีการคิด และวิเคราะห์ปัญหา ตลอดทั้งเวลาแนวทางแก้ไขได้อย่างลึกซึ้ง
- 1.11 มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะทางสังคม ทักษะการประสานงาน ปรับตัวได้ดี ความเป็นมิตร ยืดหยุ่น รู้จักให้อภัย มีอารมณ์แจ่มใสและอดทนต่อคำวิจารณ์
- 1.12 สามารถทำงานใส่สภาวะการณ์ที่กดดันได้ มีความสามารถและรู้จักบริหารความเครียด
- 1.13 มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร
- 1.14 มีความสามารถในการวางแผน และประสานแผนได้ดี
- 1.15 มีสัมพันธภาพที่เอื้อประโยชน์ต่องานในส่วนที่รับผิดชอบหน่วยงานขององค์กร

- 1.16 รู้จักใช้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- 1.17 มีเชาว์ปัญญา และการใช้วิจารณญาณที่ดี
- 1.18 เป็นผู้มีอุดมการณ์และหลักการที่ดี

2. คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 49) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ หรือผู้บริหารไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านคุณธรรมและ จริยธรรม ด้านภาวะผู้นำ และมนุษยสัมพันธ์ รายละเอียดมีดังนี้

2.1 ความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 56) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำหรือผู้บริหาร ที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถในการทำงานต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจหลักการ ทำงาน กับประชาชน ได้แก่ ความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติงานในสาขาอาชีพ มีความรู้เฉพาะตำแหน่ง ตามภารกิจของการปฏิบัติงาน เป็นผู้วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน บำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ราษฎร

นิพนธ์ กิณวงค์ (2545 : 45-47) กล่าวถึงหลักการบริหาร ดังนี้ หลักการ บริหารได้วิเคราะห์ความรู้ ความสามารถของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ดี เพียงใดประสบความสำเร็จมากน้อยกว่ากันหรือไม่ขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ประการ

1. ทักษะเชิงเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้เทคนิควิธีการ ที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุ ต้องอาศัยประสบการณ์ศึกษาอบรมของตน ทักษะเชิง เทคนิคเป็นทักษะที่ผู้บริหารพัฒนาตนเองได้ไม่ยาก เพราะเป็นทักษะเกี่ยวกับงาน

2. ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ทักษะความสามารถของผู้บริหาร ในการทำงานร่วมกับสมาชิกของกลุ่ม สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกของกลุ่ม สามารถ สร้างแรงจูงใจ ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ เป็นทักษะเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับคนอื่น

3. ทักษะเชิงมโนคติ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงาน ในทุกลักษณะ เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของตนกับหน่วยงานอื่น เป็นทักษะที่ผู้บริหาร ระดับหัวหน้าจะขาดมิได้ เป็นทักษะเกี่ยวกับการตัดสินใจ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำหรือผู้บริหารด้าน ความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้อง เป็นผู้มีความรู้มีเทคนิคและวิธีการ ในการปฏิบัติงาน ความสามารถ ต้องเป็นผู้มีบุคลิกลักษณะดี ร่างกายแข็งแรง และที่สำคัญต้อง เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงาน

2.2 คุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรม คือความดีอันสูงสุด ส่วนจริยธรรม คือธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ จริยธรรมของผู้บริหารในหน่วยงาน คือ ต้องมีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ควบคุม กำกับดูแล ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคคลในหน่วยงาน ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำต้องยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม และประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้าน จึงจะถือว่าเป็นผู้นำที่มีที่ศรีมีคุณภาพ

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (2540 : 54) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านธรรมะสำหรับผู้บริหาร วิธีบริหารงานที่ดี คือ ธรรมาธิปไตยที่ใช้ทั้งพระเดช พระคุณ ซึ่งทำให้ได้ทั้งคนและผลงาน นักบริหารแบบธรรมาธิปไตยยึดหลักในการบริหารมีธรรมที่เรียกว่าผละ 4 ประการ คือ

1. ปัญญาผละ กำลังความรู้หรือความฉลาด
2. วิริยะผละ กำลังแห่งความเพียร
3. อนุวัชผละ กำลังการงานที่ไม่มีโทษหรือความสุจริต
4. สังคหผละ กำลังสงเคราะห์หรือมนุษยสัมพันธ์

ผละหรือกำลังแห่งคุณธรรมทั้ง 4 ประการ จะช่วยให้นักบริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ นักบริหารจะสามารถวางแผนจัดตั้งองค์กร แต่งตั้งบุคลากร อำนวยการและควบคุมได้อย่างมีความฉลาด ขยัน สุจริต และมนุษยสัมพันธ์ ยังมีคุณธรรมทั้ง 4 ข้อ นี้เพิ่มมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น

สุวรรณี วงศ์หมั่น (2547 : 23) ได้กล่าวถึงทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับพระราชา นักบริหาร นักปกครองบ้านเมืองและผู้มีหน้าที่ปกครองดูแลผู้อื่น ดังนี้

1. ทาน คือ การให้ทรัพย์สินของการบำรุงเลี้ยงดู
2. ศีล คือ ความประพฤติตนเรียบร้อย
3. บริจาค คือ การเสียสละความสุขแห่งตนเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น
4. อาชววะ คือ ความซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ
5. มัททวะ คือ ความสุภาพ อ่อนโยน อหยาศัยดี
6. ตบะ คือ การระงับยับยั้งมิให้กิเลสเข้าครอบงำ
7. อักโกระ คือ ความไม่โกรธ
8. อวิสิงสา คือ ความไม่เบียดเบียน
9. ขันติ คือ ความอดทน ความยากลำบาก ตรากตรำ
10. อวิโรธนะ คือ ความไม่ประพฤติผิดในธรรม

สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นหลักคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารหรือผู้บริหาร ควร ตระหนักและยึดหลักธรรม และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร โดยยึดหลักทศพิธราชธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหารในการปกครองดูแลผู้อื่น เป็นต้น

2.3 ด้านภาวะผู้นำ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ คือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือของกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดความพยายามในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540 : 28) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นการใช้อิทธิพลของคนหรือตำแหน่งให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่ได้กำหนดไว้หรือสรุปได้ว่าภาวะผู้นำคือรูปแบบของอิทธิพลระหว่างบุคคล

สมยศ นาวิการ (2545 : 10) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือของกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดความพยายามในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 :26)สรุปความหมายของภาวะผู้นำไว้ดังนี้

1. เป็นความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในด้านการกระทำตามที่ผู้นำต้องการและสามารถจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำการที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้
2. เป็นกระบวนการความเป็นผู้นำจากการใช้อิทธิพลที่จะใช้ควบคุมและประสานงาน กิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย
3. เป็นลักษณะความสัมพันธ์ทางอำนาจอย่างหนึ่งของผู้นำจะได้รับการยอมรับนับถือในพฤติกรรมของเขาจากสมาชิกของกลุ่มและกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. อิทธิพลในตัวของผู้ผู้นำที่นำมาใช้ให้เข้ากับสถานการณ์โดยการชี้แนะผ่านกระบวนการสื่อสารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
5. การกระทำร่วมกันระหว่างบุคคล โดยมีบุคคลหนึ่งทำหน้าที่ให้การชี้แนะการกระทำดังกล่าว ทำให้บุคคลอื่น ๆ เชื่อมั่นในผลงานของเขา ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้จากลักษณะการแสดงออกในการชี้แนะตามที่เขาได้แนะนำไว้
6. ความคิดริเริ่มและการรักษาสภาพความเชื่อถือในการปฏิบัติร่วมกัน
7. การที่บุคคลที่มีอิทธิพลมากและทำให้เกิดการยอมรับเกี่ยวกับการบริหารงานประจำในองค์กร

8. เป็นกระบวนการในการใช้อิทธิพลที่มีต่อการดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและมีการชักจูงให้เกิดพฤติกรรมในการทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตลอดจนใช้อิทธิพลให้กลุ่มตรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน

สุวัฒน์ วงศ์หมั่น (2547 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารกับผู้นำ เป็นคำที่ยังแยกไม่ได้ว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าภาวะผู้นำ หมายถึง ใครก็ได้ที่สามารถใช้อิทธิพลจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ที่ของผู้นำนอกจากจะอำนวยความสะดวกในหน่วยงานปฏิบัติการกิจต่าง ๆ แล้วยังต้องพัฒนาเปลี่ยนแปลงบุคลากร และหน่วยงานไปในทิศทางที่เหมาะสมด้วย ผู้ที่นิยมของกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่ม

2.4 ค่านิยมมนุษยสัมพันธ์

กวี วงศ์พุด (2539 : 59) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ไว้ดังนี้

- 4.1 รู้จักพูดจา ทักทายผู้อื่น โดยใช้คำพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน
- 4.2 ยิ้มแย้มแจ่มใส
- 4.3 จำชื่อผู้ร่วมงานได้และทักทายได้ถูกต้อง
- 4.4 ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ตามแต่โอกาส
- 4.5 พูดและปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ
- 4.6 ให้ความสนใจต่อทุกคน ให้ความรักและชื่นชมต่อผู้อื่น
- 4.7 ให้ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่
- 4.8 รู้จักเห็นใจผู้อื่น โดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- 4.9 รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างมีเหตุผลของผู้อื่น
- 4.10 กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และยอมรับเมื่อตัดสินใจผิดพลาด

สนอง เครื่องมาก (2542 : 18) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้ ก่อให้เกิดความราบรื่นในการคบหาสมาคม ก่อให้เกิดความพึงพอใจยินดี และความร่วมมือในการทำงาน ก่อให้เกิดความเชื่อถือ รักใคร่ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความสำเร็จในกิจการที่มีวัตถุประสงค์

จันทราณี สงวนนาม (2545 : 56) ได้กล่าวถึงหลักของมนุษยสัมพันธ์ ได้พัฒนาจากแนวคิดทางการบริหารที่ว่า คนไม่ใช่เครื่องจักร เพราะทุกคนมีความรู้สึกนึกคิดและจิตใจ การทำงานใดๆ โดยมุ่งแต่ผลผลิตของงานและการให้รางวัลทางเศรษฐกิจ ไม่ช่วยให้ผลผลิตของงานดีขึ้นแต่ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างหรือระหว่างผู้บังคับบัญชาหรือ

ผู้ได้บังคับบัญชาต่างหาก ซึ่งถ้าเป็นไปได้ในทางที่ดีแล้วจะช่วยให้ผลผลิตของงานดีขึ้น เน้นความสำคัญของมนุษย์ทุกคนความสัมพันธ์ระหว่างกันและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ นอกจากนี้ต้องมีความสุขรอบคอบ หนักแน่นไม่โมโหง่ายและอารมณ์เสียบ่อยๆ ต้องรู้จักประมาณตน มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ต้องรู้จักประนีประนอม ปรองดอง และอะลุ่มอล่วย ต้องรู้จักสาเหตุและใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ต้องเป็นตัวของตัวเองหรือหลีกเลี่ยงการประจบสอพอและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ

นิตย์ สัมมาพันธ์ (2546 : 35-36) กล่าวว่า บุคคลเกิดมาพร้อมกับลักษณะบางประการที่จะช่วยสนับสนุนให้เขาเป็นผู้นำ ซึ่งอธิบายถึงคุณลักษณะที่ทำให้ผู้นำมีลักษณะแตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ รวมทั้งเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ผู้นำทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะของผู้นำสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. คุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพ (Personality Traits) ผู้นำควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ในการทำงาน มีการตัดสินใจและทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง มีการสร้างความไว้วางใจ (Trustworthiness) แก่กลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มจะมีความเชื่อมั่นว่าผู้นำจะต้องแสดงความซื่อสัตย์ มั่นคงและเชื่อถือได้จนสามารถก่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความรู้ (Knowledge) อันที่จะนำไปใช้เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) การแก้ปัญหา (Problem Solving) การตัดสินใจที่ถูกต้อง (Correct Decision) และมีความกระตือรือร้น (Enthusiasm) เป็นการแสดงออกด้วยความสนใจและตั้งใจในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด

2. คุณลักษณะทางสังคมของภาวะผู้นำ (Social Traits) ผู้นำควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) แม้จะอยู่ได้ภาวะแรงกดดันหรือภาวะวิกฤต มีความเข้าใจอารมณ์และความเห็นอกเห็นใจ (Sensitivity to other and Empathy) โดยต้องทำความเข้าใจความรู้สึกลึกซึ้ง (ทัศนคติ ความสนใจและอารมณ์) ของกลุ่มสมาชิกกลุ่ม ความสามารถในการยืดหยุ่นได้และความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) เป็นความสามารถที่จะปรับภารกิจและความต้องการของทีมงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงความร่วมมือ (Cooperative) ถือเป็นเรื่องสำคัญในการเป็นผู้นำ เพราะผู้นำต้องเป็นผู้ที่สามารถชักจูงให้ผู้ร่วมงานตั้งใจทำงานหรือตามที่ผู้นำต้องการด้วยความเต็มใจ รวมทั้งคุณลักษณะทางกายภาพของภาวะผู้นำ (Physiological Traits) คือ มีความสูง (Height) มีน้ำหนักมาก (Weight) และมีเสน่ห์ (Attractiveness)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความซื่อสัตย์ มั่นคงเชื่อถือได้ มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง

มีความสามารถในการปรับตัว มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุมเยือกเย็น แก้ปัญหาด้วยเหตุผล มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการบริหารความขัดแย้ง มีความสามารถในการตัดสินใจ ที่ถูกต้องรวดเร็ว ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ มีความสามารถในการสื่อสาร มีความรอบรู้ในการทำงาน มีความขยันขันแข็งมานะอดทน มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการ วิเคราะห์วินิจฉัย มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะทางสังคม มีทักษะด้านการประสานงาน ปรับตัวได้ดี รู้จักบริหารความเครียด มีทัศนคติที่ต่อองค์กร มีความสามารถในการวางแผน รู้จักใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย มีเชาว์ปัญญา เป็นผู้มีความรู้และหลักการที่ดี เป็นต้น

3. ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ ดังนี้ จรูญ มิลินทร์ และคณะ (ม.ป.ป. : 34) ได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมศัพท์ การศึกษาว่า “คุณลักษณะ” คือ ลักษณะของบุคคลที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษและสิ่งแวดล้อม รวมกันแบ่งเป็น 2 ประการ คือ ลักษณะทางกาย ได้แก่ รูปร่าง สีผิว และอื่น ๆ กับลักษณะ ทางสมอง ได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญา ฉลาด โง่ ความถนัด เป็นต้น

เดโช สวานานนท์ (2548 : 51) ได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมจิตวิทยาว่า “คุณลักษณะ” คือ ลักษณะใดลักษณะหนึ่งของบุคคล ที่เป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้น ซึ่งสามารถแยกความแตกต่างของบุคคลผู้นั้นกับบุคคลอื่นได้ เนื่องจากคุณลักษณะเป็น องค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ จึงศึกษาคุณลักษณะต่าง ๆ จากทฤษฎีบุคลิกภาพ ทฤษฎี เกี่ยวกับลักษณะนิสัยและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

วิรุณ วิทยาประเสริฐ (2548 : 26) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะไว้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ (อารมณ์) ด้านความรู้ (สติปัญญา) และด้านทักษะและการประกอบอาชีพ (สังคม) รวมทั้งพฤติกรรมการแสดงออกต่าง ๆ ทางด้านการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมจาก ความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของ บุคคลซึ่งเป็นลักษณะประจำตัวของบุคคล สามารถแยกความแตกต่างกับลักษณะของบุคคลอื่นได้

4. องค์ประกอบของคุณลักษณะผู้นำ

กวี วงศ์พูน (2539 : 117-119) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของผู้นำว่าควรมี คุณลักษณะต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้

4.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เป็นเรื่องที่ดีติดมากับตัวของแต่ละคนในหน้าที่ สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ ประกอบด้วย

4.1.1 ความสามารถในการปรับตัว เป็นความสามารถทั่วไปของบุคคล

4.1.2 ความต้องการที่จะนำ ซึ่งอาจเป็นความสามารถในส่วนลึก ๆ มองไม่เห็นชัดแต่ก็สามารถค้นคว้าได้

4.1.3 ความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งแต่ละคนจะมีนิสัยทางด้านความคงที่ของอารมณ์การควบคุมอารมณ์มากน้อยเพียงใด

4.1.4 ความเป็นตัวของตัวเอง มีอำนาจในการตัดสินใจต่าง ๆ ตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม

4.1.5 ความอุตสาหพยายาม หมายถึง ความอดทนของแต่ละบุคคลที่จะพยายามฟันฝ่าอุปสรรคนานาประการ

4.1.6 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ถือเป็นพรสรรค์อย่างหนึ่งที่มีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะแล้วคิดออกมาเป็นรูปธรรม

4.1.7 ความทะเยอทะยาน เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการความสะดวกสบายใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา หากทุกคนได้ใช้ความคิดดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา เพราะการคิดแต่ละคนนั้นย่อมแตกต่างกันออกไป

4.2 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ เนื่องจากสมองของคนเรารธรรมชาติสร้างมาเพื่อใช้สติปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรู้ความสามารถจะเห็นได้จาก

4.2.1 เขาวิปัญญา คนทุกคนมีสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดแตกต่างกันไป อาจจะช่วยสาเหตุหลาย ๆ ประการ ทั้งเรื่องพันธุกรรม สภาพแวดล้อม การแข่งขัน การฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่สนใจในการศึกษาเล่าเรียน

4.2.2 ความแม่นยำในการตัดสินใจ เพราะต้องการทำการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาในการทำงาน การดำรงชีวิต การตัดสินใจที่แม่นยำต้องอาศัยประสบการณ์

4.2.3 ระดับความรู้ ทุกคนสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ไม่เท่ากัน เพราะสมองแต่ละคนไม่สามารถรับอะไรได้อย่างเต็มที่ คือ มีการจุความจำไว้เท่ากันก็จริงแต่การรับรู้การถ่ายทอดอาจจะมีบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นจึงวัดระดับความรู้ได้จากการศึกษาในระดับสูง ๆ ขึ้นไปของแต่ละคน

4.2.4 ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา สื่อภาษาเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ทุกชาติจะมีภาษาของตนเองหรือไม่ก็ตาม แต่การพูดถือเป็นเรื่องที่สำคัญของการสื่อสารให้สามารถเข้าใจกัน ผู้นำที่มีความสามารถในการพูดการเขียนย่อมได้เปรียบกว่า

4.3 คุณลักษณะด้านสังคม เป็นการเข้าสังคมเป็นของคนเพราะคนเราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ การเข้าสังคมของคนแต่ละระดับต้องมีพิธีรีตองแตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์และเหตุการณ์นั้น ๆ คุณลักษณะด้านสังคมมีดังนี้

4.3.1 การรู้จักประนีประนอม การที่บุคคลทำงานร่วมกับคนอื่น ผลประโยชน์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญไม่น้อย ด้วยเหตุนี้จึงต้องการคนที่มาประสานผลประโยชน์หรือคนที่คอยประนีประนอมให้ทุกคนที่ร่วมงานเกิดความพอใจ

4.3.2 ความสามารถในการบริหารงาน งานบริหารเป็นการใช้ศิลป์ ซึ่งแต่ละคนไม่สามารถใช้ได้ทัดเทียมกันด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ การศึกษาเล่าเรียนก็เป็นส่วนประกอบในการบริหารได้บ้างเช่นกัน

4.3.3 ความร่วมมือ ถือเป็นเรื่องสำคัญมากในการเป็นผู้นำ เพราะผู้นำเป็นผู้ที่สามารถชักจูงให้ผู้ร่วมงานตั้งใจทำงานหรือทำตามที่ผู้นำต้องการด้วยความเต็มใจ

4.3.4 ความเป็นที่นิยมชมชอบ เราคงต้องเคยเข้าไปในงานเลี้ยงและพบคนซึ่งจากสีหน้าท่าทางเป็นบุคคลที่เรามองแวบเดียวเกิดความรู้สึกอยากรู้จัก อยากทักทาย มีความเลื่อมใสศรัทธา ยิ่งเมื่อเห็นเขาพูดจาด้วยแล้วเกิดความนิยมชมชอบตามมา

4.3.5 ความเป็นนักการทูต การที่บุคคลจะเป็นนักการทูตที่ดีนั้นต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบมากมาย เพราะต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องโน้มน้าวเรื่องใหญ่ ๆ ที่เกิดขึ้นแก้ปัญหาให้กลายเป็นเรื่องเล็กต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้านประกอบกัน ซึ่งไม่ใช่การพูดเพียงอย่างเดียว

4.4 คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ เป็นสถานะทางอารมณ์ของบุคคลที่มีความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจเมื่อไม่ได้ทำในสิ่งอันควรทำหรือไม่ได้ละเว้นในสิ่งอันควรเว้น เป็นความรู้สึกด้วยตนเองว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดควรทำในเชิงศีลธรรมตามสภาพสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ ผู้นำที่ดีย่อมยินดีรับผิดชอบเมื่อผิดพลาด และเต็มใจรับคำตำหนิ ขณะเดียวกันเมื่อรับหน้าที่ใดแล้วก็จะบากบั่นทำหน้าที่อย่างที่สุดโดยไม่ทอดทิ้ง แม้จะมีอุปสรรคหลากหลายประการมาเกี่ยวข้องความรับผิดชอบเป็นลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้นำทุกคน

4.5 คุณลักษณะความฉลาดมีไหวพริบ ซึ่งในตัวบุคคลสมองเฉียบแหลมเต็มไปด้วยความรอบรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับผู้นำจำนวนมาก ๆ ไม่มีใครอยากได้ผู้นำที่โง่ไม่ทันคน ไม่มีใครอยากได้ผู้นำที่เสียที่ผู้อื่นอยู่เสมอ ความฉลาดมีไหวพริบจำเป็นที่สุดสำหรับผู้นำทุกประเภท ความฉลาด ไหวพริบจะมีได้ก็ต่อเมื่อผู้นำเป็นคนที่มีความรู้ดี ฐานะ ร่ำรวย ฐานะ ฐานะ และวัตถุประสงค์ของงาน รู้กระบวนการ วิธีบริหาร มีความสามารถวินิจฉัย

สั่งการเป็นคนรอบรู้และสนใจเรื่องต่าง ๆ รอบด้าน มีความคิดริเริ่ม และที่สำคัญที่สุดคือ ร่างกาย จิตและอารมณ์เพราะถ้าร่างกายอ่อนแอ จิตใจอ่อนแอ อารมณ์ไม่มั่นคง ไม่ว่าจะมึระดับสมองหรือ เซาว์ปัญญาสูงเพียงใด การใช้สมองและเซาว์ปัญญาย่อมบกพร่องผิดพลาดได้เสมอ

ชลิตา อินทราไสย (2546 : 22) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณลักษณะผู้นำที่ดีว่า เป็นการชี้ให้เห็นว่าจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทุกอย่างได้ ไม่ขัดต่อหลักการและ วัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นสำคัญ โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น มีดังนี้

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คือ ความกระตือรือร้นในการทำงาน การควบคุม อารมณ์ได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. คุณลักษณะด้านคุณธรรม คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน

3. คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คือ มีไหวพริบปฏิภาณ มีความ ริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความสามารถในการโน้มน้าว

4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น ประสาน ความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน รู้จักให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้อื่น

5. คุณลักษณะด้านความสามารถ คือ มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเอง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และมีจิตวิชายุทธชน

6. คุณลักษณะด้านบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คือมีความ สามารถในการให้คำแนะนำชี้แจงระเบียบข้อขอบเขตของงานที่รับผิดชอบ มีความสามารถในการ สรรหาและคัดเลือกบุคคล

7. คุณลักษณะด้านการบริหารงาน คือ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง ตรงจุด เป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติดี ไม่เลื่อมเสีย สุขภาพจิตสุขภาพกายดี

Griffiths. (1956 : 243-253) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะ ผู้นำไว้ 7 ประการ คือ

1. ผู้นำในฐานะผู้มีความคิดริเริ่มที่ดีมักจะต้องแสดงพฤติกรรมในด้านการริเริ่มงาน ใหม่ ๆ การเป็นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องทำงานหนักอยู่เสมอ เพื่อให้งานที่ตนคิดริเริ่มทำนั้น บรรลุผลสำเร็จ

2. ผู้นำในฐานะผู้รู้จักปรับปรุงแก้ไข จะต้องมีความอดทนแนะนำกระตุ้น และ ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน เพื่อปรับปรุงการทำงาน หาวิธีการทำงานใหม่ ๆ ให้เพื่อนร่วมงานอยู่ เสมอ

3. ผู้นำในฐานะผู้ให้การยอมรับนับถือ จะต้องมีความประพฤติยอมรับผู้อื่น เมื่อเขาทำงานประสบผลสำเร็จ รู้จักให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ยอมรับผลสำเร็จของผู้ร่วมงาน ไม่ถือโอกาสเหยียดหยามผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน รู้จักดึงเอาศักยภาพที่แฝงอยู่ในตัวของผู้ร่วมงานมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้ที่เข้าใจและมองเห็นปัญหาของผู้ร่วมงาน รู้จักยกย่องชมเชย ต่อหน้าบุคคลอื่น เมื่อเขาทำงานสำเร็จ

4. ผู้นำในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ จะต้องมีความพร้อมเสมอที่จะให้ความช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

5. ผู้นำในฐานะผู้นำไว้วางใจ จะต้องมีความประพฤติสามารถพูดจา ชักจูงใจให้หมู่คณะปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ และประสานสัมพันธ์กันและเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษา ซึ่งจะเป็นการสร้างเสน่ห์ให้ผู้อื่นเชื่อถือมีศรัทธาในตน มีความจริงใจในสิ่งที่ตนพูด เพื่อให้งานมีผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

6. ผู้นำในฐานะผู้ประสานงาน จะต้องมีความประพฤติในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน และกระตุ้นสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผนผู้นำจะต้องเป็นผู้ประสานให้คนทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจ และมีความเข้าใจดีต่อกัน

7. ผู้นำในฐานะผู้เข้าสังคมได้ดี จะต้องมีความประพฤติที่สามารถเข้ากับคนในสังคมได้ ถือว่าการเข้าสังคมเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้นำ ผู้นำสามารถอยู่กับคนได้ทั้งในและนอกองค์กร โดยยอมเสียสละเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวในบางโอกาส เพื่อนำบุคคลต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนการทำงานในองค์กร ดังนั้นการเข้าสังคมในระดับต่าง ๆ ผู้นำต้องเรียนรู้ และปรับปรุงตนเองให้เหมาะสม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของผู้นำหรือคุณลักษณะที่ผู้นำควรมี ถือได้ว่าเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้การบริหารองค์กรประสบความสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

1. ความหมายของบทบาท

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 56) ได้กล่าวว่บทบาท หมายถึง การประกอบพฤติกรรม ตามตำแหน่ง ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมตามลักษณะการรับรู้และตามที่แสดงจริง บทบาทเป็นผลรวมของสิทธิและหน้าที่

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 602) ได้กล่าวว่บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

ธงชัย สันติวงษ์ และ ชัยยศ สันติวงษ์ (2547 : 91) ได้กล่าวว่บทบาท หมายถึง สิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างตัวบุคคลกับองค์กร แสดงถึงพฤติกรรมของคนในองค์กร ที่คาดว่า จะแสดงออก บทบาทเกิดจากผลของการเกี่ยวข้องกันขององค์กรที่เป็นทางการ เทคนิควิทยาการ องค์กรที่ไม่เป็นทางการ และความคาดหวังของบุคคลในงานที่ทำ ระบบของบทบาทจึงเป็น เสมือนสนาม ที่กำหนดขึ้น ให้แสดงออกถึงความคาดหวัง และพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติหรือ บรรดาสมาชิกภายในองค์กร การแสดงออกมาในลักษณะของการติดต่อสื่อสารที่เป็นถ้อยคำ การแสดงออกถึงอารมณ์การแสดงออกถึงการตัดสินใจ ระบบของบทบาทจะเปลี่ยนแปลงไปอยู่ ตลอดเวลา

สงวนศรี วิรัชชัย (2547 : 20-24) ได้กล่าวว่บทบาท หมายถึง รูปแบบของ พฤติกรรมที่กำหนดสำหรับบุคคลผู้ดำรงตำแหน่ง เมื่อบุคคลเปลี่ยนตำแหน่ง บทบาท ก็เปลี่ยนแปลงไปตามตำแหน่งด้วย และ ยังอาจกล่าวได้ว่าบทบาท คือ รูปแบบของพฤติกรรมที่ บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งแสดงออกมาให้เห็น หรือบทบาทคือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่น ๆ คาดหวังจากบุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ถ้าพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคม ให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบบทบาทอยู่หลายรูปแบบหลายลักษณะคือ

1. บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role) หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่ม หรือองค์กรนั้น ๆ
2. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของ พฤติกรรมที่คนอื่น (ผู้เกี่ยวข้อง) คาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง มักสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด แต่ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับ บทบาทที่กำหนดก็ได้ เพราะคนบางคนอาจมีการคาดหวังมากหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้ รับทราบ
3. บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role) หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่ง คิดและเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรง อยู่ ดังนั้น บทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และก็จะอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง
4. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่ง ได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิด

ของเจ้าตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามการคาดหวังของผู้อื่น
 หนึ่ง ๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตน เช่น คนบางคนคิดว่าตนไม่จำเป็นต้อง
 พูดยกกับคนที่เป็นศัตรูของตน แต่เมื่อต้องพบปะกับคนที่เป็นศัตรูในเวลาที่มีคนอื่นอยู่ด้วย
 คนก็อาจจะใช้คำพุดสุภาพตามมารยาทสังคมกับคนที่เป็นศัตรู เพราะทราบว่คนอื่น ๆ จะคาดหวัง
 มารยาทสังคมจากตน

5. บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Role) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่น
 ได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติ การรับรู้ของคนนั้น
 จะมีการเลือกรับรู้ และมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์
 และสถานการณ์หลายอย่าง ดังนั้น เมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรม
 อย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกัน และอาจแตกต่าง
 ไปจากบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่งด้วย

ลูม สตรีบรินทร์ (2547 : 59) ได้กล่าวว่าบทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือ
 การหน้าที่ของสถานภาพ เมื่อปัจเจกชนมีหรือได้สถานภาพทางสังคม ก็จะมีการปะทะสังสรรค์
 กระทำหรือประพฤติปฏิบัติตามสถานภาพนั้น ๆ เช่น สถานภาพเป็นหญิง ชาย ควรจะแสดง
 บทบาทอย่างไร บทบาท จึงขึ้นอยู่กับสถานภาพ การแสดงหรือกระทำบทบาท ต้องให้สอดคล้อง
 กับสถานภาพ อย่าได้กระทำหรือมีบทบาทขัดกับสถานภาพ เพราะจะทำให้เกิดปัญหาสังคม

งามพิศ สัตย์สงวน (2548 : 101) ได้กล่าวว่าบทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่สังคม
 กำหนด คาดหวังให้บุคคลกระทำตามหน้าที่ (Role Expectation) เป็นบทบาทที่คาดหวังโดย
 กลุ่มคนหรือสังคม เพื่อให้ผู้สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถ
 พยากรณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้

ศักดิ์ไทย สุทธิจาวร (2548 : 111) ได้กล่าวว่าบทบาท หมายถึง การกระทำหรือ
 พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ในสถานภาพนั้น ๆ ดังนั้นบทบาทจึงเป็นการกระทำหรือ
 พฤติกรรม ตามตำแหน่งหรือสถานภาพ ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมหรือตามลักษณะ
 ของการรับรู้บทบาท เป็นผลรวมของการแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่

Gordon. (1963 : 357) ได้กล่าวว่าบทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่แต่ละบุคคล
 กระทำจริง ๆ ในตำแหน่งที่เขากำลังครอบครองอยู่ โดยปกติจะมีช่องว่าง ที่เป็น
 ความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือแบบแผนในบทบาทที่ปฏิบัติจริง

Sill. (1968 : 230) ได้กล่าวว่าบทบาท หมายถึง คาดหวังเป็นการกระทำหรือ
 คุณสมบัติต่าง ๆ ผู้อยู่ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ควรจะมี ผู้ได้ตำแหน่งไม่เป็นเพียงแต่แสดงพฤติกรรม
 ตามบทบาท ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของคนอื่น ๆ ในสังคมทั่วไปยังต้องแสดงบทบาท

ซึ่งจะทำให้ การครอบครองตำแหน่งของตนเองคงอยู่ตลอดไป การที่จะแสดงบทบาทให้ประสบความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของบุคคลนั้น

Mcdonal. (1971 : 7) ได้กล่าวว่าบทบาท หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และพฤติกรรมอันเป็นที่คาดหวังของสมาชิกที่มีต่อบุคคลนั้น และบทบาทจะเป็นแบบแผน ของ ความต้องการ เป้าหมาย ความรู้ ความเชื่อ ทักษะ ค่านิยม และการกระทำ ที่สมาชิกของชุมชนคาดหวัง คงเป็นไปตามชนิดของตำแหน่งที่มีอยู่

Broom and Selznick. (1977 : 34) ได้กล่าวว่าบทบาท หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งทางสังคม เพื่อจะบอกให้รู้ว่าแต่ละคน ควรจะแสดงบทบาทอะไรบ้างในการดำรงตำแหน่งทางสังคมนั้น ๆ

สรุปได้ว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มาจากองค์ประกอบภายใน คือ ลักษณะทางพันธุกรรม บุคลิกภาพ และพฤติกรรมที่มาจากภายนอกที่ถูกกำหนดขึ้น โดยตำแหน่งหน้าที่ และ โดยความคาดหวังของสังคม เพื่อให้บุคคลยึดถือเป็นกรอบในการแสดงออกตาม สถานภาพ และจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

สุรางค์ จันท์ธรม (2547 : 19-21) ได้พูดถึงทฤษฎีบทบาทของมนุษย์ว่า เป็นผู้ ที่รวมกันเป็นสังคม จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่และสิทธิที่ตนมีอยู่ และการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่นี้เอง คือการปฏิบัติตามบทบาทที่ตนได้รับ นับตั้งแต่บทบาทในบ้าน ในที่ทำงาน ตลอดจนในชุมชนที่ตนเกี่ยวข้อง บุคคลคนเดียวกันอาจต้องรับบทบาทมาก ซึ่งแล้วแต่สังคมนั้น ๆ จะกำหนดให้ ซึ่งแต่ละบทบาทย่อมแตกต่างกันออกไป และบทบาทมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ของบุคคลซึ่งจำเป็นต้องทราบถึงทฤษฎีของบทบาท ดังนี้

2.1 ทฤษฎีของ Ralph Linton

Ralph Linton เป็นนักมานุษยวิทยาที่มีชื่อเสียงมากในยุคแรก เป็นผู้ที่ได้ให้ แนวความคิดของคำสถานภาพ (Status) และบทบาท (Role) ไว้ โดย ลินตัน กล่าวว่า สถานภาพ เป็นนามธรรม ซึ่งหมายถึงตำแหน่ง ซึ่งในแต่ละตำแหน่งจะกำหนดบทบาทไว้ว่ามืออย่างไรบ้าง ฉะนั้นเมื่อมีตำแหน่งก็ต้องมีบทบาทควบคู่กันไปเสมอ นั่นคือ เมื่อบุคคลมีตำแหน่งก็ต้องมี สิทธิและหน้าที่ (บทบาท) ตามมานั้นเอง บางคนก็ปฏิบัติหน้าที่ได้สมกับบทบาท บางคนก็ทำ ไม่ได้เต็มที่ เพราะเกิดขัดแย้งกันในบทบาท ผู้ที่มีตำแหน่ง จะปฏิบัติหน้าที่ได้สมกับบทบาท หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น บุคลิกภาพของผู้สวมบทบาท ลักษณะ ของสังคม ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย

2.2 ทฤษฎีของ Parsons

Parsons นักสังคมวิทยาที่มีชื่อเสียง กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมทำให้บุคคลแต่ละคนมีบทบาทเพิ่มขึ้น บุคคลในสังคมจะต้องติดต่อสัมพันธ์กัน มีความสนใจซึ่งกันและกัน

จากทฤษฎีของ Parsons ทำให้ได้ตัวอย่างจากสภาพของสังคมต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนเช่นสังคมเล็ก ๆ คือภายในบ้าน ทุกคนจะต้องรู้จัก และติดต่อกันอยู่ตลอดเวลา ทุกคนจะต้อง ให้ความสนใจต่อกัน รู้จักปฏิบัติตนต่อพ่อแม่พี่น้องให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวมีความสามัคคีต่อกัน ส่วนในสังคมที่กว้างขึ้น ทุกคนจะต้องมีความสัมพันธ์กัน มีการปรับตัวเข้าหากันได้เป็นอย่างดี จะช่วยให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของสังคมขึ้น

2.3 ทฤษฎีของ Nadel

Nadel ได้กล่าวถึงทฤษฎีของบทบาทไว้ว่า บทบาทคือส่วนประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล นาดेलได้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทไว้ อาจเขียนเป็นรูปสมการได้ดังนี้

$$P = a, b, c, d, \dots, n$$

P ในที่นี้หมายถึง บทบาทที่บุคคลแสดงออก

a, b, c, d, ...n หมายถึงส่วนประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรม

ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น มีทั้งส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท เช่นความกระตือรือร้น การค้นคว้าหาความรู้ ความกระฉับกระเฉง ย่อมส่งเสริมบทบาทของหัวหน้างานได้เป็นอย่างดี ส่วนประกอบบางอย่างส่งเสริมบทบาทให้เด่นชัดขึ้น

2.4 ทฤษฎีของ Guskis

Guskis กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน คือผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั่นเอง และทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง จากทฤษฎีที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ทฤษฎีบทบาท เน้นให้เห็นว่าบทบาทคือ การปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง หรือสถานภาพของบุคคล ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไป และบทบาทจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามตำแหน่ง หรือสถานภาพที่เปลี่ยนไป

สรุปได้ว่า บทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับสถานภาพหรือตำแหน่ง และจะกล่าวได้ว่า บทบาท หมายถึงแบบแผนพฤติกรรม หรือการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่สิทธิ ซึ่งอยู่ในขอบเขตของสถานภาพหรือตำแหน่งที่บุคคลนั้นดำรงอยู่ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นการเรียกตามสถานภาพหรือตำแหน่ง ซึ่งเป็นเครื่องแสดงถึงหน้าที่ สิทธิ ความรับผิดชอบตามสถานภาพหรือตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ดำรงอยู่นั่นเอง

แนวคิดที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

เพื่อที่จะได้ทราบถึงคำนิยามของการปกครองท้องถิ่นที่มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ได้ให้ความหมายการปกครองไว้ได้น่าสนใจ ได้แก่

ประธาน คงฤทธิศึกษาการ (2533 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบราชการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การจัดตั้งนี้ ถูกควบคุมโดยรัฐมีแต่อำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง”

อุทัย หิรัญโต (2533 : 12) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลให้อำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน การบริหารงานท้องถิ่นมีการจัดองค์การ มีหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วนทั้งนี้ความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลไม่ได้เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

William A. Robson. (1953 : 574) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้อำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์การที่ปกครองตนเอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

John J. Clark. (1957 : 87-89) ได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ใด โดยเฉพาะและหน่วยงานปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

William V. Holloway. (1959 : 101-103) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนแห่งหนึ่งใดที่มีองค์การเกิดขึ้นทำหน้าที่ในการกำหนดพื้นที่ มีอำนาจในการบริหารด้านการคลัง มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและสภาพท้องถิ่นเป็นองค์การสำคัญขององค์การนี้”

Daniel Wit. (1967 : 101-103) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือ กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิด

โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริการท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

Haris G. Mongtagu. (1984 : 574) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศไม่ได้ กลายเป็นรัฐใหม่อิสระแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชน ที่รัฐบาลให้อำนาจประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการบริหารจัดการกันอย่างอิสระแต่อยู่ภายใต้การควบคุมโดยรัฐที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของฝ่ายรัฐบาล

2. ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ชูวงษ์ ฉายะบุตร (2539 : 13) ได้อธิบายความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองและสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองมีความสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

2.1 การปกครองท้องถิ่นคือฐานรากของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้กับท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่น

2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของท้องถิ่นประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง

2.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวางไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ

2.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรง
เป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

2.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของ
ประเทศในอนาคต

2.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง
ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยสรุปได้เป็นสองด้าน คือ ด้าน
การเมืองและการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองเป็นการปูพื้นฐานของการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยและการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบา
ภาระของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นด้วยตนเองด้วยกลไกทาง
การบริหารต่าง ๆ ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการจัดการ

3. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต (2543 : 22) ได้อธิบายถึง การปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย
องค์ประกอบ 8 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่อง
การปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความ
เข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
นั้นเป็นการแสดงว่าประเทศนั้น ๆ มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ประการที่สอง พื้นที่และระดับ มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของ
หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการคือ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และ
ความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงมีเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของ
หน่วยการปกครองออกเป็นสองระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และ ขนาดใหญ่

ประการที่สาม การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจ
หน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

ประการที่สี่ องค์กรณีบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง
หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ
ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

ประการที่ห้า การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับ
การเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามี
ส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

ประการที่หก อิศระในการปกครองของตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเอง ในการปฏิบัติกิจการในการขอบเขตกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

ประการที่เจ็ด งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตกฎหมายให้อำนาจการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญต่อไป

ประการที่แปด การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังต้องอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยรวม

จากองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ การปกครองท้องถิ่น กำหนดขึ้นบนพื้นฐานจากทฤษฎีการกระจายอำนาจ และ อุดมการณ์ประชาธิปไตย มีขอบเขตที่แน่ชัดมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง และกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

4. ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

อนันต์ อนันตกุล (2531 : 10) ได้อธิบาย ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย

4.1 เป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยวิธีทางกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎหมายข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

4.2 มีการเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองของประชาชน เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

4.3 มีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถที่จะใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่จำเป็นต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ภายใต้สายบังคับบัญชาของหน่วยงานทหารราชการ

4.4 มีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดอำนาจในการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะเห็นการบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

4.5 มีการควบคุมของรัฐบาลกลาง เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นมาแล้วก็ยังอยู่ภายใต้ การดูแลของรัฐบาลกลาง เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม

การมีอิสระในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้หมายความว่า มีอิสระเต็มที่เพียงแต่หมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินงานเท่านั้น มิฉะนั้นแล้วท้องถิ่น จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงสงวนอำนาจในการดูแลและควบคุมอยู่

การปกครองท้องถิ่นนั้นอาจกล่าวได้ว่า ถ้าเกิดขึ้นบนพื้นฐานทางทฤษฎีของการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิด โอกาสและสนับสนุนให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากหลักการสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเน้นการมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้งมีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญ คือ ประชาชน ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

5. การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่น

แนวความคิดในการปกครองท้องถิ่น ซึ่งยึดหลักการกระจายอำนาจนั้น วัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคง และความผาสุกของประชาชน และสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย ที่เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่ถือได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ ดังนี้ (ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2538 : 6-14)

5.1 การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมือง การปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์ อันพึงจะมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่ง ความศรัทธาเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในที่สุด ประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้ง เข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำท้องถิ่นจะได้ใช้ความสามารถบริหารงาน ท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยเกิดความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

5.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการที่หนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการ ปกครองที่เกิดขึ้นจกเบื้องบน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง นอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบการบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจ จากประชาชนผู้บริหารท้องถิ่น จึงมักต้องพึงเสียงประชาชนด้วยวิธีประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน ซึ่งจะทำให้ ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่นประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค

และปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตน การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเองอย่างแท้จริง ก็คือ การกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุดอันเป็นรากแก้ว ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งก็คือ การวางรากฐานในท้องถิ่น

5.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระรัฐบาลกลาง เนื่องจากความจำเป็นของประการ ดังนี้

ประการแรก ภารกิจของรัฐบาลกลางมีอยู่กว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นของแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

ประการที่สอง รัฐบาลกลางมีอาจจะดำเนินการในการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือการจัดการบริหารโครงการในท้องถิ่น โดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจได้ดีกว่า ผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้มากที่สุด

ประการที่สาม กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่เกี่ยวกับส่วนได้เสียต่อประเทศโดยส่วนรวมจึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีองค์ประกอบขององค์กรท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลกลางจะต้องรับผิดชอบภาระการดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น ๆ หากได้จัดทำให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลกลางจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรการในการดำเนินการยิ่งขึ้น

การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่ดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือโครงการใหญ่ ๆ ระดับชาติที่มีผลประโยชน์ต่อส่วนรวม งานที่มอบหมายให้ท้องถิ่นทำให้รัฐบาลกลางมีความคล่องตัวมากขึ้น

5.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของการปกครองท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างไม่ว่าระหว่างภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาที่ย่อมแตกต่างกันออกไปการให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้รู้ปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับ

ความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพไม่ต้องเสียเวลาเสนอขอเรื่องอนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารได้เสร็จในท้องถิ่นเองไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย โดยไม่จำเป็น

5.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองบริหารของประเทศ ในอนาคตผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนและฝึกฝนทักษะทางการเมืองบริหารในท้องถิ่นอีกด้วย

5.6 การปกครองส่วนท้องถิ่นคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมามีอุปสรรคสำคัญอันหนึ่งก็คือ การที่ส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้ความร่วมมือร่วมแรงกัน ซึ่งโดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะหยิบยื่นให้ แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับกลายเป็นการสร้างปัญหา กล่าวคือ เป็นการสร้างการพัฒนาแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยตัวเอง อันเป็นทางลัดต่อการพัฒนาประชาธิปไตย การกระจายอำนาจทำให้เกิดลักษณะการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยได้

ในการศึกษาการปกครองท้องถิ่น ซึ่งยึดหลักการกระจายอำนาจมีทฤษฎีและรูปแบบมากมาย การทำการศึกษาในระดับแคบ ๆ อาจจะไม่ใช่เรื่องง่ายแต่กระนั้นก็ตามสิ่งที่ไม่ควรขาด ก็คือแนวความคิดพื้นฐานในการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการมองในด้านการจัดระเบียบการปกครองหรือใช้อำนาจในการปกครองบริหารประเทศนั่นเอง แม้ว่าความหมายของการปกครองท้องถิ่นจะมีมากมาย แต่ก็หนีไม่พ้นแนวความคิดพื้นฐาน และเรื่องของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น ซึ่งนำมาสู่องค์ประกอบท้องถิ่นโดยทั่วไป ซึ่งจะเป็นตัวชี้และวิเคราะห์ว่าการปกครองที่ดำเนินการอยู่นั้นจัดว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นหรือไม่ แต่การกระจายอำนาจ ดังกล่าวนั้นมีข้อพึงระวังและได้กลายเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ซึ่งมีอยู่หลายประการ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของขอบเขตการกระจายอำนาจ และการคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ถกเถียงถึงความพร้อมของประชาชนต่อการปกครองตนเองมาโดยตลอดจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ส่งผลให้สภาตำบลมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนจากทางราชการย้อนหลัง 3 ปี ติดต่อกัน เฉลี่ยเกิน 150,000 บาทต่อปีขึ้นไป ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทความสำคัญต่อตำบลและประชาชน หลายประการ ก่อนหน้านั้นเราจะดูกันถึงหน้าที่ อบต. จะต้องดำเนินการคือองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมีหน้าที่ต้องทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 67 ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม. 2548 : 259)

- 1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 1.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัด ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 1.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 1.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 1.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 1.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี
- 1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือ บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

จากบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องกระทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ที่จะต้อง ดำเนินการในฐานะราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อความเจริญก้าวหน้าให้ถึงท้องถิ่นทุกด้าน นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ยังเป็นหน่วยงานที่มีอิสระมากกว่าสภาตำบลเป็นนิติบุคคล ในการบริหารงานตำบลรวมทั้งมีอำนาจหน้าที่มากกว่าในทุกด้าน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลกับการกระจายอำนาจ

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริง อันเป็นการสนองตอบต่อนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลที่จะให้อำนาจการบริหารงานแก่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ มีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เหตุผลที่สนับสนุนว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นนี้อาจพิจารณาได้จากการที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินการที่ส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจต่อไป (โกวิทย์ พวงงาม, 2548 : 261)

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจในการทำนิติกรรมและสัญญาทางกฎหมายได้เอง โดยไม่ต้องผ่านทางราชการเหมือนอดีต ทำให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความคล่องตัวในการดำเนินการบริหารตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้าและตรงต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลได้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2548 : 262-273)

1. คณะกรรมการและผู้บริหารมาจาก การเลือกตั้งจากประชาชนเกือบทั้งหมด กล่าวคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของราษฎรหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 198 ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งเป็นหลักและมีอำนาจมากกว่าผู้ที่มาจากการแต่งตั้ง นอกจากนี้คณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลก็มีมาจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกกันขึ้นมาก็ด้วย

2. อำนาจอิสระของผู้บริหาร มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และกิจกรรมมากขึ้น จากเดิมกำหนดไว้ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 และยังมีอำนาจในพื้นที่ตำบลเพิ่มขึ้น โดยที่หากหน่วยราชการที่ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ในตำบลจะต้องแจ้ง องค์การบริหารส่วนตำบลให้ทราบเสียก่อน

3. อำนาจทางการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถจัดเก็บภาษีได้เหมือนกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น (เทศบาล) เช่น รายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้ายอากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อันเกิดจากการฆ่าสัตว์ และ ยังได้รับการจัดสรรภาษีโดยตรงจากหน่วยราชการที่เก็บภาษีในเขตตำบลนั้น จากภาษีประเภทต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น ซึ่งเมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บแล้วก็จัดสรรภาษีเหล่านี้ให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการทางกฎหมายตามลำดับ และที่องค์การบริหารส่วนตำบล

มีรายได้นอกเหนือมากไปกว่าท้องถิ่นก็คือ รายได้จากการได้รับผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอีกด้วย เช่น จากอากรรังนกนางแอ่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล บัตรการประมง ค่าภาคหลวงไม้ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดิน เป็นต้น

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่จะสะท้อนถึงความสำคัญในการกระจายอำนาจลงสู่หน่วยการบริหารระดับตำบลซึ่งส่งผล ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล
2. ประชาชนจะได้รับประโยชน์จาก องค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมแนวความคิดและกระแสประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบันที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้การบริหารงานตำบลจะมีมากขึ้น โดยผ่านผู้แทนของตนในองค์การบริหารส่วนตำบล จะส่งผลให้เกิดความเจริญและการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมในภาพรวมของประเทศต่อไป

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและท้องถิ่นคือ

1. ก่อให้เกิดการพัฒนา ทางเศรษฐกิจในด้านการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. ก่อให้เกิดการพัฒนา ทางด้านการเมือง ในเรื่องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นในระดับตำบลการพัฒนาทางการบริหารของประชาชน โดยให้ประชาชนเป็นผู้บริหารให้เกิดความก้าวหน้าของชุมชนตนเอง
3. การพัฒนาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
4. การพัฒนาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (โกวิทย์ พวงงาม. 2548 : 297-312)

- 3.1 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)
- 3.2 มีอำนาจหน้าที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (มาตรา 67)
  - 3.2.1 จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

3.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้ง
กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

3.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

3.2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี
ของท้องถิ่น

3.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณ
หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

3.3 มีหน้าที่จัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (มาตรา 68)

3.3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร

3.3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ๆ

3.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3.3.4 ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

3.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์

3.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

3.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

3.3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของ

แผ่นดิน

3.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้ามเรือ

3.3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.3.12 การท่องเที่ยว

3.3.13 การผังเมือง

3.4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3
ข้างต้นนั้นไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงาน

ของรัฐ ในอันที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย (มาตรา 69)

3.5 มีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล (มาตรา 70)

3.6 อาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อใช้บังคับตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ของ อบต. ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ และกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิได้กำหนดโทษปรับเกิน 500 บาท (มาตรา 71)

3.7 อาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือการปฏิบัติการของ อบต. เป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม (มาตรา 72)

3.8 อาจทำกิจการนอกเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจกรรมร่วมกันได้ (มาตรา 73)

4. อำนาจหน้าที่กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม. 2548 : 299-302)

- 4.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 4.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 4.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 4.4 การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- 4.5 การสาธารณสุข
- 4.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 4.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 4.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 4.9 การจัดการศึกษา
- 4.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และ

4.11 การบำรุงรักษาศิลปประจักษ์ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี
ของท้องถิ่น

4.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

4.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

4.14 การส่งเสริมการกีฬา

4.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิภาพของประชาชน

4.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

4.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

4.18 การขจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

4.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

4.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

4.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

4.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

4.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย

โรงมหรสพ และสาธารณะอื่น ๆ

4.24 การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.25 การผังเมือง

4.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

4.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

4.28 การควบคุมอาคาร

4.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและการสนับสนุนการป้องกัน

และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4.31 กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ
ประกาศกำหนด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามข้อ 4.1 จะมีผลอย่างสมบูรณ์ต่อเมื่อ
แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่ องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลใช้บังคับแล้ว

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

1. ลักษณะที่ตั้งและสภาพทั่วไป

บ้านหนองจัวบาเป็นป่าทึบ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มาก มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมาย สัตว์ป่าอาศัยบริเวณนี้ ได้อาศัยหนองน้ำกลางป่าที่มีน้ำตลอดปี ต่อมานายพรานไว้ ภาริศรี หรือเรียกชื่อหนึ่งว่า นายเสน เป็นชาวบ้านโนน ได้หาล่าเนื้อในป่า มาพบหนองโดยบังเอิญ ใกล้หนองน้ำ มีสภาพดินที่ดีกว่าบ้านโนน จึงพาลูก พาหลาน ออกมาตั้งบ้านใหม่ใกล้ๆ หนองน้ำนี้ ในระหว่างสร้างบ้านนั้น นายพรานไว้ ได้ออกหาอาหารรอบๆ หนอง ก็มาพบสัตว์ป่าตายอยู่ใกล้ๆ หนอง ซึ่งเป็นวัวป่าลักษณะพิเศษคือหน้าค่าง (บริเวณกลางใบหน้ามีสีขาว) ลำตัวลาย จึงตั้งชื่อบ้านว่า “บ้านหนองจัวบา” ตามลักษณะของวัวที่พบ เมื่อประมาณ พ.ศ. 2406 ต่อมา มีชาวบ้านจากบ้านเมืองหงษ์เมืองทอง บ้านบัวนุดมาศ บ้านเอียดเชียงเหียน บ้านพันแย บ้านชี บ้านขอม และบ้านน้ำคำ ได้อพยพเข้ามาอยู่ด้วย จึงกลายเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่ขึ้น โดยมีผู้ใหญ่บ้านสมัยแรกคือ หมู่ 1 หลวงพิบูลย์ ภาริศรี หมู่ 2 หลวงศรี หมู่ 3 คือนายเทพ บ้านจัวบาได้ยกฐานะเป็นตำบลจัวบา เมื่อปี พ.ศ. 2483

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ที่ตั้งของตำบลจัวบาอยู่ทางด้านทิศเหนือของอำเภอ และตั้งอยู่ระหว่างเส้นทางหลวงแผ่นดินสายอำเภอวาปีปทุม กับจังหวัดมหาสารคาม ระยะทางห่างจากอำเภอ 15 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1.1.1 ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลคอนหวาน

1.1.2 ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลเสือโก้ก

1.1.3 ทิศใต้มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลขามป้อม

1.1.4 ทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลคงใหญ่

1.2 ขนาดพื้นที่

ตำบลจัวบาเป็น 1 ใน 15 ตำบล ของอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่ตั้งของตำบลจัวบาอยู่ทางด้านทิศเหนือของอำเภอ และตั้งอยู่ระหว่างเส้นทางหลวงแผ่นดินสายอำเภอวาปีปทุม กับจังหวัดมหาสารคาม เนื้อที่ของตำบลมีทั้งหมด 48.21 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร 43.08 ตารางกิโลเมตร ส่วนที่เหลือใช้เป็นที่อยู่อาศัย

1.5 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 37 องศาเซลเซียส ช่วงเดือนเมษายน และฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 15.8 องศาเซลเซียส ช่วงเดือนธันวาคม และอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 27 องศาเซลเซียส

2. เขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา

เขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 19 หมู่บ้าน และอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านงัวบา	หมู่ที่ 11 บ้านหนองหว้า
หมู่ที่ 2 บ้านงัวบา	หมู่ที่ 12 บ้านโนนทัน
หมู่ที่ 3 บ้านงัวบา	หมู่ที่ 13 บ้านหนองหว้า
หมู่ที่ 4 บ้านสระแก้ว	หมู่ที่ 14 บ้านภูขาด
หมู่ที่ 5 บ้านแวงด่อน	หมู่ที่ 15 บ้านหนองหว้า
หมู่ที่ 6 บ้านโคกไร่น้อย	หมู่ที่ 16 บ้านสระแก้ว
หมู่ที่ 7 บ้านโคกไร่ใหญ่	หมู่ที่ 17 บ้านโคกไร่พัฒนา
หมู่ที่ 8 บ้านหนองคู	หมู่ที่ 18 บ้านสระแก้วใต้
หมู่ที่ 9 บ้านหนองหว้า	หมู่ที่ 19 บ้านสันติภาพพัฒนา
หมู่ที่ 10 บ้านโนนหนอง	

3. ประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบามีประชากรทั้งหมด 8,061 คน แยกเป็นประชากรชายจำนวน 4,050 คน ประชากรหญิง จำนวน 4,011 คน จำนวนครัวเรือน 1,915 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 451 คน/ตารางกิโลเมตร (ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2555)

4. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4.1 การประปา

- 4.1.1 จำนวนครัวเรือนที่ใช้บริการน้ำประปา 1,570 ครัวเรือน
- 4.1.2 หน่วยงานเจ้าของกิจการประปา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา
- 4.1.3 น้ำประปาที่ผลิต จำนวน 1,000 ลบ.ม.
- 4.1.4 น้ำประปาที่ใช้อุปโภค-บริโภค จำนวน 1,000 ลบ.ม.

4.1.5 แหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปา จำนวน 19 แห่ง

4.2 ไฟฟ้า มีหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้า สังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดมหาสารคาม จำนวนผู้ใช้บริการไฟฟ้า 1,915 ครัวเรือน และไฟฟ้าสาธารณะ 50 จุด

5. ด้านเศรษฐกิจ

5.1 การประกอบอาชีพ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม คือ การทำนา อาชีพรอง คือ เลี้ยงสัตว์ ประมง ทำสวน รับจ้าง และค้าขาย

5.2 การเกษตรกรรม ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ 43.08 ตารางกิโลเมตร พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าวและพืชผักต่าง ๆ

5.3 การปศุสัตว์ ประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะเลี้ยงสัตว์จำพวกสัตว์ปีก เช่น ไก่เนื้อ ไก่พื้นบ้าน และเป็ดเทศ และการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้งาน เพื่อขาย เช่น โค กระบือ สุกร เป็นต้น

6. ด้านสังคม

หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะสังคมแบบปฐมภูมิ มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี มีลักษณะแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท ชุมชนไม่แออัดหรือหนาแน่นมากจนเกินไป ส่วนวิถีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย ยึดถือประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม สืบต่อกันมา

6.1 การศึกษา ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา มีสถานศึกษาและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ดังต่อไปนี้

6.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา	5 แห่ง
6.1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา	1 แห่ง
6.1.3 โรงเรียนอาชีวศึกษา	- แห่ง
6.1.4 โรงเรียน/สถาบันชั้นสูง	- แห่ง
6.1.5 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน	- แห่ง
6.1.6 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)	1 แห่ง

6.2 ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและมีศาสนสถานประจำหมู่บ้าน (วัด) จำนวน 8 แห่ง ส่วนศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณียึดถือสืบต่อกันมา เช่น ประเพณีสงกรานต์รดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีทอดเทียนรวม และประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

7. ด้านสาธารณสุข

มีการให้บริการสาธารณสุขและสถานบริการ มีดังนี้

7.1 สถานีอนามัยประจำตำบลจัวบา มีบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานพยาบาลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

7.1.1	โรงพยาบาลของรัฐขนาด - เดียง	- แห่ง
7.1.2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล/หมู่บ้าน	2 แห่ง
7.1.3	สถานพยาบาลเอกชน	- แห่ง
7.1.4	ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	- แห่ง
7.1.5	อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ	100%

8. ด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบาได้มอบเงินสงเคราะห์และจัดซื้อวัสดุที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน (ปัจจัย 4) เพื่อนำไปแจกจ่ายให้แก่ผู้สูงอายุ, คนพิการ, ผู้ด้อยโอกาส, ผู้ป่วยเอดส์, เด็กแรกเกิด และมอบเงินช่วยค่าทำศพ (ประจำปีงบประมาณ 2550) แยกดังนี้

8.1	มอบเงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุ	จำนวน 1,042 คน
8.2	มอบเงินสงเคราะห์ผู้พิการ	จำนวน 175 คน
8.3	มอบเงินสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์	จำนวน 10 คน
	รวมทั้งหมด	จำนวน 1,227 คน

9. ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

9.1 สภาพภูมิอากาศ โดยทั่วไปสามารถแยกตามลักษณะอากาศตามฤดูกาล ได้ 3 ฤดูกาล คือ

- 9.1.1 ฤดูร้อน ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ของทุกปี
- 9.1.2 ฤดูฝน ประมาณเดือนมิถุนายน - กันยายน ของทุกปี
- 9.1.3 ฤดูหนาว ประมาณเดือนตุลาคม - มกราคม ของทุกปี

9.2 ทรัพยากร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ประกอบด้วย

9.2.1	ลำห้วย,ลำน้ำ	8 สาย
9.2.2	บึง, หนอง และอื่น ๆ	26 แห่ง
9.3	แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย	
9.3.1	ฝาย	10 แห่ง

9.3.2 บ่อน้ำตื้น 15 แห่ง

9.3.3 บ่อโยก 31 แห่ง

9.4 สิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมโดยภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ยังไม่มีปัญหาด้านมลภาวะทางอากาศ และในส่วนของปัญหาขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล โดยมีการจัดเก็บขยะอย่างเป็นระบบเพื่อการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีพื้นที่กำจัดขยะร่วมกับเทศบาลเมืองมหาสารคาม ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองปลิง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

9.5 มวลชนจัดตั้ง

9.5.1 ลูกเสือชาวบ้าน 2 รุ่น จำนวน 195 คน

9.5.2 ตำรวจอาสา 1 รุ่น จำนวน 38 คน

9.5.3 อปพร. 1 รุ่น จำนวน 20 คน

10. ศักยภาพในตำบล

10.1. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

10.1.1 จำนวนบุคลากร จำนวน 30 คน ดังนี้

1) ตำแหน่งใน สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 10 คน
2) ส่วนการคลัง	จำนวน 6 คน
3) ส่วนโยธา	จำนวน 3 คน
4) ส่วนการศึกษา ศาสนาฯ	จำนวน 9 คน
5) ส่วนสวัสดิการสังคม	จำนวน 2 คน

10.1.2 ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา จำนวน 0 คน

มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 5 คน

ปริญญาตรี จำนวน 20 คน

ปริญญาโท จำนวน 5 คน

10.1.3 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปีงบประมาณ 2552 จำนวน 24,932,280.35 บาท

10.2 ศักยภาพของชุมชนในพื้นที่

10.2.1 การรวมกลุ่มของประชาชน จำนวน 33 กลุ่ม
แยกประเภทกลุ่ม

1) กลุ่มอาชีพ จำนวน 19 กลุ่ม

2) กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 19 กลุ่ม

3) กลุ่มอื่น ๆ จำนวน 5 กลุ่ม

10.2.2 จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน)

พื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบาเป็นที่ราบลุ่ม ครอบคลุมพื้นที่หลายหมู่บ้าน จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะทำการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ ตลอดจนเหมาะสมที่จะส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อที่จะสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพและจะส่งผลให้ตำบลพัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น ได้แก่ โครงสร้างและกระบวนการบริหารบุคคล งบประมาณ และเครื่องมือ อุปกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) (โกวิทย์ พวงงาม. 2548 : 290)

11. ด้านการเมืองการบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลจัดรูปแบบและโครงสร้างขององค์กรและการบริหารจำลองมาจากการปกครองระดับชาติ คือ การบริหารการปกครองโดยมีผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเท่านั้น

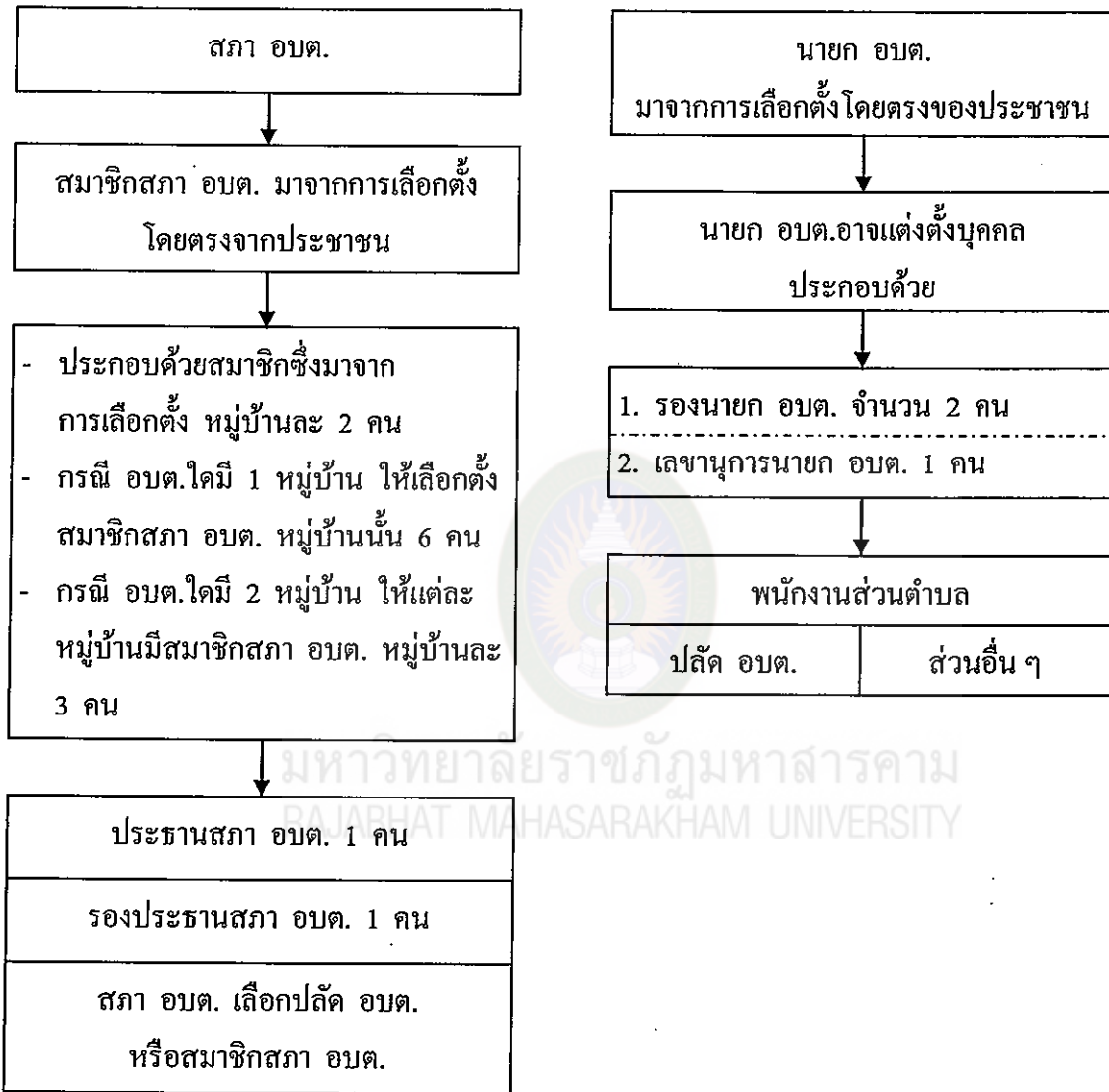
โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

11.1.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน แบ่งเป็น 19 เขตเลือกตั้ง โดยใช้หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านเป็น 1 เขตเลือกตั้ง โดยเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตละ 2 คน ดังนั้นจึงมีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 38 คน

11.1.2 คณะนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล , ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล , เลขานุการฯ ตามจำนวนที่กฎหมายไว้เพื่อช่วยเหลือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีผู้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้

1) นายสุนทร โอป่าก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา
2) นายอนันต์ ไชยปัญญา	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา
3) นายสมโภชน์ แสงสุริโย	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา
4) นายสังวาลย์ ไวจันทร์	เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546)

ที่มา : กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย (2546 : 57)

สถิติและข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5,975 คน
2. ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4,531 คน
จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ

75.83

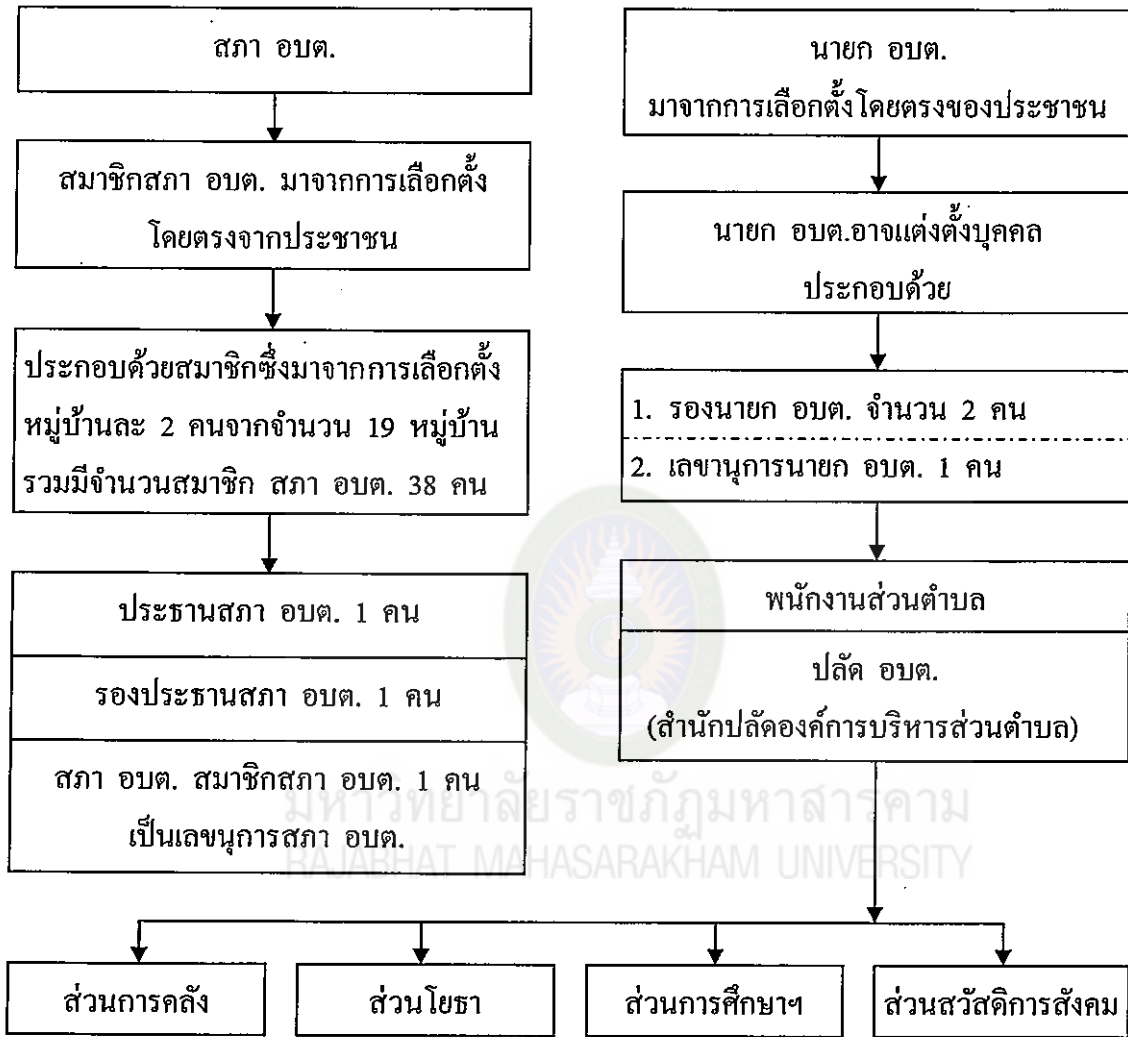
3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา จำนวน 5,997 คน
4. ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา จำนวน 4,114 คน
จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 68.60

(หมายเหตุ : ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาฯ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ครั้งล่าสุด
เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา

แผนภาพที่ 3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา

ที่มา : แผนพัฒนาตำบลสามปี พ.ศ. 2550-2552 (องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา,
กรมการปกครอง. 2550 : 17)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

บุญญาพัฒน์ อุบล (2549 : 58-59) ได้วิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนะของประชาชน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมกับสังคม ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรภา สงวนสุข (2550 : 72-73) ได้วิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ตามความคิดเห็นของพนักงานครู สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนตัวในด้านบุคลิกภาพควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถวินิจฉัยตัดสินใจโดยใช้เหตุผล ด้านมนุษยสัมพันธ์ ควรยึดหลักความถูกต้องหรือหลักคุณธรรมในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ ควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สำหรับคุณลักษณะส่วนวิชาชีพ ในด้านความรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ ควรมีความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ นโยบายการศึกษาของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดให้คณะครูได้รับทราบและปฏิบัติได้ ส่วนด้านความสามารถในการบริหารงาน ควรมีความสามารถวางตัวบุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับงาน เพื่อให้งานสามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว

มัตติกา วิสัย (2551 : 70) ได้วิจัยคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านประกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านประกาศ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะที่ประชาชนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือคุณลักษณะด้านคุณธรรม รองลงมาคือด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านความรู้ความสามารถ และด้านเศรษฐกิจ ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

วีระ ภูระหงษ์ (2551 : 51-52) ได้วิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกเทศมนตรีตำบลบางเมือง อำเภอบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความเห็นในด้านการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการตัดสินใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลำดับ ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลบางเมือง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริญา สุนทร (2551 : 50) ได้วิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พนักงานลูกจ้างมีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอมะริม เป็นผู้นำแบบปรึกษาหารือ อยู่ในระดับมาก ประชาชนและแกนนำมีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอมะริม เป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด พนักงานและลูกจ้างที่มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอมะริม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และประชาชนและแกนนำมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอมะริม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

สุภชัย เอะน้อย (2551 : 55-58) ได้วิจัยภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีภาวะผู้นำที่แสดงออก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มักจะใช้ความรู้หรือปรึกษาผู้รู้ในการทำงาน มีการนำความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ มาปรับใช้ในองค์กรอยู่เสมอ การปฏิบัติงานมักไม่ประสบปัญหาและเสร็จทันตามเวลาที่กำหนดเสมอ มีการประกาศและประชาสัมพันธ์การจัดซื้อจัดจ้างงาน โครงการต่าง ๆ ตามที่ระเบียบปฏิบัติได้กำหนดไว้เป็นประจำ ปฏิบัติงานและวางตัวเหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่ ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเชื่อมั่นและศรัทธา มักจะจัดประชุมหรือพบปะพูดคุยเพื่อสอบถามและรับทราบปัญหาหรืออุปสรรคของงานกับผู้ร่วมงาน กล่าวตัดสินใจในการบริหารงานเสมอ โดยการตัดสินใจแก้ไขปัญหานั้น มักไม่ใช้ความคิดเห็นของตนเองเพียงคนเดียว จะรับฟังเหตุผลและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมก่อนตัดสินใจทุกครั้ง โดยความเป็นผู้นำหรือผู้บริหาร เป็นบทบาทสำคัญในการที่จะนำพากลุ่มผู้ร่วมงานให้แสดงความคิดเห็นและลงมือกระทำการต่องานในหน้าที่ หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ อาชีพ

ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุเมธ แก้วไสทาบ (2552 : 92) ได้วิจัยภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี พบว่า พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติภารกิจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และมีความคิดเห็นต่อผลกระทบต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผลที่เกิดจากการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

สมชอบ นิตพิจน์ (2553 : 72-73) ได้วิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเขาวง เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความโปร่งใส และเห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรเป็นเพศชาย มีอายุในช่วง 40-45 ปี ควรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และควรจะเป็นผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งด้านการบริหารมาก่อน

บุญแสง ชีระภากร (2553 : 109-116) ได้วิจัยภาวะผู้นำและการบริหารงานของ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำ และการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กัน คือ 1) ประเภทและคุณลักษณะของผู้บริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมาคือ แบบปล่อยวาง แบบมีส่วนร่วม และแบบส่งเสริม ตามลำดับโดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ นายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2) ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกช่วงอายุทั้งเพศหญิงและเพศชายในทุกระดับการศึกษา อาชีพและประสบการณ์ทำงานในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมาคือ แบบปล่อยวางและแบบมีส่วนร่วมและยังมีประสบการณ์ทำงานมากขึ้น การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนยิ่งลดลง 3) ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่บริหารงานในลักษณะคล้ายกัน คือ ส่วนใหญ่คำนึงถึงมิติประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม ซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใสและการให้ประชาชนมีส่วนร่วม

การบริหารงานแต่ในมิติความมีจริยธรรมและเคารพกฎหมายและการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นค่านึงถึงน้อยกว่ามิติอื่น

4) ความสัมพันธ์ของประเภทและรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารงาน พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรระยะเวลาที่เคยทำงานในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมาก่อนประเภทผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน 3 มิติ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม การสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน 3 มิติ คือ การค่านึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลความรับผิดชอบต่อสังคมและการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5) การบริหารงานของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีการบริหารงานในมิติการค่านึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม และความซื่อสัตย์ เป็นธรรม และโปร่งใส ในสัดส่วนที่สูงกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีภาวะผู้นำและแบบปล่อยวาง ตามลำดับ แต่ในมิติของการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานและความมีจริยธรรมและเคารพกฎหมาย ปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีการบริหารงานในมิติเหล่านี้ในสัดส่วนที่สูงกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีภาวะผู้นำแบบปล่อยวางและแบบชี้แนะ ตามลำดับ สรุปประเภทกับรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานในแต่ละมิติ

พิศสุภา ปังนิมสวัสดิ์ (2553 : 67-68) ได้วิจัยการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่าประสิทธิผลองค์กรของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีประสิทธิผลองค์กร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการรักษาแบบแผนวัฒนธรรมมีประสิทธิผลองค์กรสูงสุด รองลงมาคือ ความสามารถในการบูรณาการและความสามารถในการปรับตัวตามลำดับ ส่วนความสามารถในการบรรลุเป้าหมายมีประสิทธิผลองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำปัจจัยด้านบทบาทภาวะผู้นำและปัจจัยด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ ร้อยละ 61.20

สุพัฒน์ ภูนาคำ (2553 : 69-70) ได้วิจัยความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเว่อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านระบบ และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านบริบท และด้านคุณลักษณะชีวิต

ธงชัย อุตคำ (2554 : 90-93) ได้วิจัยรูปแบบภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูผินารายณ์ มีภาวะผู้นำ โดยรวมและรายด้านตามรูปแบบภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบ อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย แบบสนับสนุน แบบมุ่งมั่นความสำเร็จของงาน แบบให้มีส่วนร่วม และแบบสั่งการ ประชาชน ข้าราชการ และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูผินารายณ์ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่ารูปแบบภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านตามรูปแบบภาวะผู้นำ ทั้ง 4 แบบ ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Montgomery. (2000 : 20) ได้วิจัยภาวะผู้นำกับการบริหารงานระดับกลาง พบว่า ภาวะผู้นำมีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับกลางในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เพื่อจะนำไปใช้ในการพัฒนาและฝึกฝนความชำนาญในการบริหารการศึกษา เพื่อนำมาซึ่งการประสบความสำเร็จในด้านการบริหารงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้นำเองจะต้องเตรียมพร้อมไว้แล้ว นอกจากนั้นธรรมชาติของผู้นำคือ ต้องเป็นคนที่รู้จักวิเคราะห์ จากการสังเกตความต้องการของคนส่วนใหญ่ซึ่งบุคคลเหล่านั้นอาจจะมีอิทธิพลโดยตรงก็ได้ และยังคงกล่าวถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำเป็นการผสมผสานหลาย ๆ ปัจจัยเข้าด้วยกัน สามารถเป็นได้ทั้งปัจจัยทางตรงและปัจจัยที่มาสสนับสนุนการปฏิบัติงานได้

Boone. (2002 : 1124 A) ได้วิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์ในชนบท เพื่อหาสิ่งที่เป็นปัจจัยต่อความสำเร็จในการปรับโครงสร้างของกลุ่มโรงเรียนในชนบทของรัฐเท็กซัสและรัฐโอกาโฮมา พบว่า ภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์ในชนบทมีลักษณะร่วมกัน 4 ประการคือ 1) วิสัยทัศน์และความตื่นตัวโดยการเข้าถึงคุณภาพของการศึกษา และเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง 2) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยให้ความสำคัญต่อการสื่อสารหรือสื่อความหมายกับคณะกรรมการในการสร้างเป้าหมายและกลยุทธ์ในการดำเนินงานร่วมกัน 3) การสร้างความไว้วางใจต่อครูใหญ่ ครู คณะกรรมการ โรงเรียนและชุมชน และ

4) การตรวจสอบติดตามผล เพื่อให้เกิดความแน่ใจในงานที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้
ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด คุณลักษณะของศึกษาศาสตร์จึงต้องเป็น
ผู้มีความคิดสร้างสรรค์และเป็นผู้สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรม พร้อมทั้งแสวงหา
นวัตกรรมใหม่ ที่จะนำมาพัฒนาการเรียนรู้ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Watson. (2003 : 1018 A) ได้วิจัยภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้
ของผู้นำในภาคเอกชนประเทศแคนาดา โดยใช้แบบสอบถามและการโทรศัพท์สัมภาษณ์ พบว่า
ผู้นำในภาคเอกชนรับรู้ถึงความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ การมีวิสัยทัศน์
การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการเรียนรู้ ทักษะการสอน การเจรจาต่อรอง ทักษะระหว่าง
บุคคล จริยธรรม ทักษะของการเป็นผู้ประกอบการ การแก้ปัญหา ความคิดริเริ่ม ความอดทนการ
ใช้เทคโนโลยีและการตื่นตัวกับกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นความสามารถที่สำคัญของผู้นำ การปรับวิธี
ในการลดขนาดกำลังคนในการทำงาน และยอมรับในความหลากหลายของสังคม ก็มีความสำคัญ
ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้นำเห็นความสำคัญในการที่จะผลักดันให้วิสัยทัศน์มีการนำไปปฏิบัติขยาย
แนวคิดสู่บริบทโลกอย่างมีประสิทธิภาพโดยพิจารณาเห็นความสำคัญของโปรแกรมการพัฒนา
ภาวะผู้นำว่าควรเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้นำที่มุ่งสู่นาคตอย่างมีวิสัยทัศน์ในยุคโลกาภิวัตน์ และ
ความสามารถในด้านอื่น เช่น การติดต่อสื่อสาร การทำงานแบบเป็นทีม เพื่อการก้าวเข้าสู่ภาวะ
ผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21

Lussier and Achua. (2004 : 69) ได้วิจัยผลกระทบของลักษณะ
ความเป็นผู้นำของมหาวิทยาลัยไอโอวา 3 แบบ คือ แบบเผด็จการ แบบประชาธิปไตย และ
แบบเสรีนิยม พบว่า สมาชิกของกลุ่มพอใจในผู้นำแบบประชาธิปไตยมากกว่าผู้นำแบบเผด็จการ
ความขัดแย้งกันในกลุ่มที่มีผู้นำแบบเผด็จการและผู้นำแบบเสรีนิยม จะสูงกว่ากลุ่มที่มีผู้นำแบบ
ประชาธิปไตย หากพิจารณาในเรื่องการใช้อำนาจผู้นำแบบเผด็จการจะรวมอำนาจหน้าที่
เอาไว้ และใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจการให้รางวัลและอำนาจการบังคับ ผู้นำแบบ
ประชาธิปไตยจะมอบหมายอำนาจให้แก่บุคคลอื่น เน้นการมีส่วนร่วม และใช้อำนาจ
ความเชี่ยวชาญและอำนาจการอ้างอิงเมื่อเปรียบเทียบกับผลกระทบ พบว่ากลุ่มที่มีผู้นำเผด็จการ
มีผลการดำเนินงานระดับสูงเท่าที่ผู้นำมีอำนาจควบคุมสมาชิกอยู่เท่านั้น ความไม่พอใจและ
ความรู้สึกเป็นศัตรูจะเกิดขึ้นมากกว่าผู้นำแบบอื่น ส่วนกลุ่มที่มีผู้นำแบบประชาธิปไตยมีผล
การดำเนินงานระดับดี แม้ผู้นำปล่อยให้ปฏิบัติงานอย่างอิสระโดยไม่มีการควบคุมก็ตาม

Robbins. (2005 : 316-317) ได้วิจัยพฤติกรรมของผู้นำ พบว่า ผู้นำสามารถอธิบาย
ได้เป็น 2 มิติ คือ พฤติกรรมมุ่งคน และพฤติกรรมมุ่งงาน 1) พฤติกรรมมุ่งคน คือ พฤติกรรม
ของผู้นำที่มุ่งสร้างความไว้วางใจร่วมกันติดต่อสื่อสารแบบสองทาง เคารพ

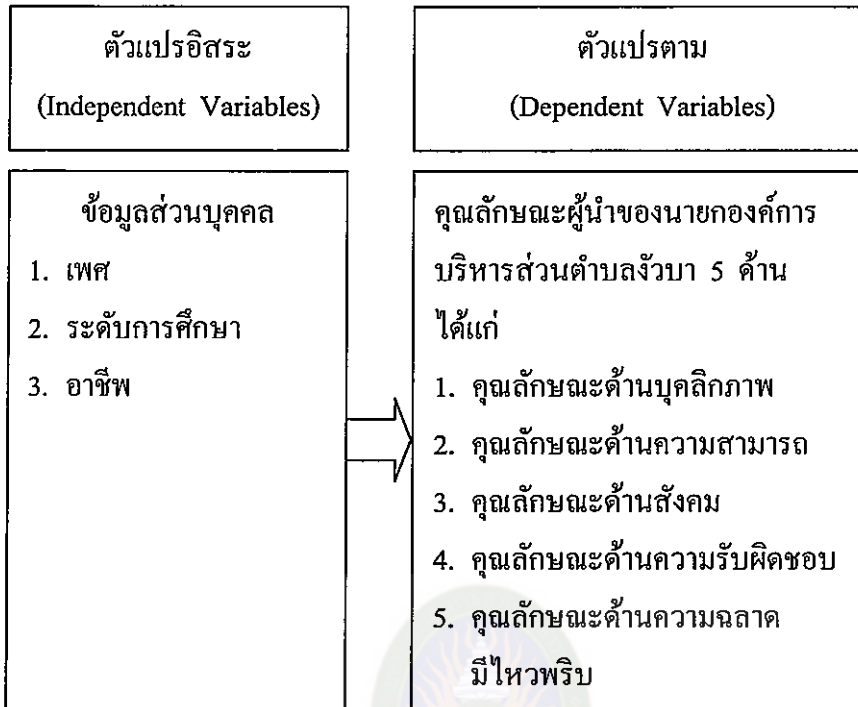
ความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับความรู้สึกและความต้องการของพวกเขา สร้างความใกล้ชิดทางจิตใจกับผู้ตาม เช่น การรับฟังความเห็นของพนักงาน การปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเท่าเทียมกัน บอกกล่าว การเปลี่ยนแปลงล่วงหน้า สนใจความเป็นอยู่ของพนักงาน ปรีกษาหารือกับพนักงานติดต่อสื่อสารกับพนักงาน เป็นผู้แทนผลประโยชน์ของพนักงาน และเป็นมิตรกับพนักงาน 2) พฤติกรรมมุ่งงาน คือ พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งระบุงานและความรับผิดชอบที่เจาะจงของสมาชิกแต่ละคนให้ชัดเจน กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การประสานกิจกรรมของพนักงาน การมุ่งความสำคัญของการกำหนดการมุ่งการกำกับอย่างใกล้ชิดเพื่อที่จะทำงานให้สำเร็จ เช่น การวางหมายกำหนดการทำงาน การรักษามาตรฐานการปฏิบัติงาน การกระตุ้นให้ใช้ระเบียบปฏิบัติเดียวกัน การตัดสินใจสิ่งที่จะต้องทำและทำอย่างไร การกีดกันพนักงาน การระบุงบบทบาทพนักงานให้ชัดเจน และการแก้ปัญหา การวางแผนการประสานงานและการให้การสนับสนุนการศึกษาพฤติกรรมของผู้นำแบบ 2 มิตินี้ ผู้นำอาจมีลักษณะผู้นำอย่างใดอย่างหนึ่ง

สรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะผู้นำและพฤติกรรมด้านบุคคล รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ล้วนมีความสำคัญมากในการบริหารงานของผู้บริหารหรือผู้นำ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่หน่วยงานและการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารให้มีศักยภาพในการบริหารงานในองค์กร ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้นอาจมีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับปัจเจกของแต่ละบุคคลในการบริหารงาน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อการทำงานให้ได้ผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูง บรรลุเป้าหมายขององค์การ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดองค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำของ กวี วงศ์พุด (2539 : 117-119) มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัววา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

แผนภาพที่ 4 กรอบแนวในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอบ้านปลิว จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอบ้านปลิว จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1,915 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2555)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอบ้านปลิว จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 331 คน ได้มาโดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของทา Yamane, T. (1972 : 737) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,916}{1+1,915(.05)^2}$$

$$n = 330.89$$

จากการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 330.89 คน เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นจำนวนเต็มและใช้ในการวิเคราะห์ที่ให้สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอเพิ่มจำนวนประชากรเป็น 331 คน และเมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีกำหนดสัดส่วน ผู้วิจัยดำเนินการหาสัดส่วนของจำนวนประชากรกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หมู่ที่	หมู่บ้าน	หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	จัวบา	110	18
2	จัวบา	122	19
3	จัวบา	86	15
4	สระแก้ว	30	5
5	แวงค้อน	158	27
6	บ้านโคกไร่น้อย	219	38
7	บ้านโคกไร่ใหญ่	97	17
8	บ้านหนองคู	68	12
9	บ้านหนองหว้า	221	38
10	บ้านโนนหนอง	48	8
11	บ้านหนองหว้า	95	16
12	โนนทัน	56	16
13	หนองหว้า	65	11

หมู่ที่	หมู่บ้าน	หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
14	คูขาด	47	8
15	หนองหว้า	116	20
16	สระแก้วพัฒนา	105	18
17	โคกไร่พัฒนา	111	18
18	สระแก้วใต้	41	7
19	สันติภาพพัฒนา	120	20
รวม		1,915	331

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม กรมการปกครอง : 2554

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยผู้วิจัยจัดเตรียมกล่องใส่สลากนำหมายเลขประจำบ้าน 19 กล่อง ตามจำนวนหมู่บ้าน พร้อมเขียนชื่อหมู่บ้านไว้ข้างกล่อง และจัดทำบัญชีรายชื่อหน่วยประชากรให้ครบถ้วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน และเขียนรายชื่อประชากรแต่ละครัวเรือนเป็นอิสระกันนำลงกล่องรายชื่อแต่ละหมู่บ้าน แล้วดำเนินการจับสลากขึ้นที่ละใบและจดบันทึกไว้ แล้วนำสลากลงในกล่องอีกเพื่อให้ทุกครัวเรือนมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แล้วจึงหยิบขึ้นใหม่ที่ละใบจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกหมู่บ้าน โดยเลือกหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ครัวเรือน ละ 1 คน

กรณีจับได้รายชื่อเดิมผู้วิจัยจะดำเนินการใส่กล่องคืนและจับใหม่จนกว่าจะครบตามจำนวนสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้านและจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง 331 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและของเขตการวิจัย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แบ่งเป็น 5 ด้านๆ ละ 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดองค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำของ กวี วงศ์พูน (2539 : 117-119) มาประยุกต์เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม 5 ด้าน ดังนี้ .

1.1.1 ด้านคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	จำนวน 5 ข้อ
1.1.2 ด้านคุณลักษณะด้านความสามารถ	จำนวน 5 ข้อ
1.1.3 ด้านคุณลักษณะด้านสังคม	จำนวน 5 ข้อ
1.1.4 ด้านคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ	จำนวน 5 ข้อ
1.1.5 ด้านคุณลักษณะด้านความฉลาดมีไหวพริบ	จำนวน 5 ข้อ

1.2 นำผลการศึกษาตามข้อ 1.1 มาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานการวิจัย

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่กำหนด นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำเพิ่มเติม

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณา และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา สถิติการวิจัย และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ

IOC) โดยกำหนดค่า สอดคล้อง = +1 ไม่แน่ใจ = 0 และไม่สอดคล้อง = -1 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านคือ

2.1.1 นายสุรศักดิ์ บุรินอก วุฒิการวิจัย รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

2.1.2 นายบุญธรรม มาอิน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูหนองโก ตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม วุฒิการวิจัย ปริญญาโท สาขาบริหารการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตรและการสอน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.1.3 นางอรรรณ ประเกาหัน ปริญญาโท สาขาบริหารการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ตำแหน่ง ครู อกศ.1 โรงเรียนนาข่าวิทยาคม ตำบลนาข่า อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญ ด้านสถิติ

2.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้และบันทึกการให้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าเฉลี่ย IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จำนวน 25 ข้อ หาค่าเฉลี่ยโดยรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 (ตารางภาคผนวกที่ 1 ภาคผนวก ก)

2.3 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามระหว่าง 0.30 ถึง 0.72 (ตารางภาคผนวกที่ 2 ภาคผนวก ข)

2.4 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (รังสรรค์ สิงเลิศ. 2553 : 135) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 (ตารางภาคผนวกที่ 2 ภาคผนวก ข)

2.5 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน
2. นำหนังสือจากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครองไปประสานกับ นายกองดีการบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยได้แต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัยในแต่ละหมู่บ้านจำนวนหมู่บ้านละ 1 คน โดยนำแบบสอบถามไปพบประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ตอบแบบสอบถามตามข้อสำรวจในแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามคืน
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อเตรียมพร้อมในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป โดยการดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของนายกองดีการบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูล ในรูปตารางควบคุมการบรรยายผลการศึกษา โดยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม (รังสรรค์ สิงเลิศ. 2553 : 152) ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปหาค่าเฉลี่ย พร้อมกำหนดเกณฑ์การให้ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (รังสรรค์ สิงเลิศ. 2553 : 152-153)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐานคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน ใช้สถิติ t-test (Independent Samples) ส่วนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะใช้วิเคราะห์เนื้อหาโดยการจัดกลุ่มข้อความหรือประโยค (Grouping) ที่มีลักษณะหรือความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน และแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution)

เมื่อเปรียบเทียบทดสอบสมมติฐานแล้ว หากพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้ศึกษาจะนำมาเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparison) ของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test for all Possible Comparison) (รังสรรค์ สิงเลิศ. 2553 : 173)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ แบ่งออกได้ดังนี้

1.1 หากความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรของโรวินेलลีและเฮมเบิลตัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนวณความสอดคล้องของข้อความกับประเด็นหลักที่วิจัย
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-total Correlation) ของเพียร์สัน โดยใช้สูตร ดังนี้ (รังสรรค์ สิงเลศ. 2553 : 132)

$$R = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}$$

เมื่อ	R_{xy}	แทน	อำนาจจำแนก
	x	แทน	คะแนนรวมทั้งหมดของแต่ละคน
	y	แทน	คะแนนข้อที่....
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้ (รังสรรค์ สิงเลศ. 2553 : 135)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(t - \frac{\sum s_1^2}{s_1^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_1^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรของ (รังสรรค์ สึงเลิศ. 2553 : 148) คำนวณจากสูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องแปลงเป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรของ (รังสรรค์ สึงเลิศ. 2553 : 152) คำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรของ (รังสรรค์ สึงเลิศ. 2553 : 152-153) คำนวณจากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน คะแนนแต่ละตัว

$\sum$ แทน ผลรวม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่

3.1 การทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบ

ค่า t (t-test) Independent Sample ชนิด Pooled Variance โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (รังสรรค์ สิงเลิศ. 2553 : 164-165)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
n_1	แทน	จำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนตัวอย่างในกลุ่มควบคุม

3.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยทดสอบ

ค่า F (F-test One-way ANOVA) ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (รังสรรค์ สิงเลิศ. 2553 : 167-168)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าสถิติใน F-distribution
MS_b	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
		$MS_b = SS_b \div (k-1)$
MS_w	แทน	ประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม
		$MS_w = SS_w \div (n-k)$
SS_b	แทน	ค่าผลรวมของกำลังสองระหว่างกลุ่ม

SS_b แทน ค่าผลรวมของกำลังสองภายในกลุ่ม
 $k-1 df_b$ แทน degrees of freedom สำหรับการแปรผัน
 $n-k df_w$ แทน degrees of freedom สำหรับการแปรผัน
 ระหว่างกลุ่ม (df_w)

และทดสอบรายคู่หลังการวิเคราะห์ F-test ใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe' test
 for all Possible Comparison) ดังนี้ (รังสรรค์ ถึงเลิศ. 2553 : 173)

$$FS = \frac{(C_1 \bar{X}_1 + C_2 \bar{X}_2 + \dots + c_k \bar{X}_k)^2}{MS_E \left\{ \frac{C_1^2}{n_1} + \frac{C_2^2}{n_2} + \dots + \frac{C_k^2}{n_k} \right\}}$$

เมื่อ FS แทน Scheffe's test statistic
 C แทน น้ำหนักหรือสัมประสิทธิ์ Orthogonal Contrasts
 $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม
 MS_E แทน Mean Square Error

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังบัว อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

f	แทน ความถี่ต้องแปลงเป็นร้อยละ
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean Square)
df	แทน ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom)
t	แทน สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
p-value	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐานคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกันใช้สถิติ t-test (Independent Samples) ส่วนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิเคราะห์เนื้อหาจัดกลุ่มข้อความหรือประโยค (Grouping) ที่มีลักษณะหรือความหมายเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	117	35.35
1.2 หญิง	214	64.65
รวม	331	100.00
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ประถมศึกษา	130	39.27
2.2 มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า	73	22.06
2.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	78	23.57
2.4 อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	34	10.27
2.5 ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	16	4.83
รวม	331	100.00
3. อาชีพ		
3.1 เกษตรกร	162	48.94
3.2 รับจ้างทั่วไป	87	26.28
3.3 ค้าขาย	28	8.46
3.4 รับราชการ	36	10.88
3.5 อื่น ๆ (พ่อบ้าน/แม่บ้าน และคนชรา)	18	5.44
รวม	331	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 214 คน (ร้อยละ 64.65) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 130 คน (ร้อยละ 39.27) รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 78 คน (ร้อยละ 23.57) ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 162 คน (ร้อยละ 48.94) รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 87 คน (ร้อยละ 26.28)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลปรากฏดังตาราง 3-8

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.77	0.46	มาก
2. ด้านความสามารถ	3.75	0.50	มาก
3. ด้านสังคม	3.62	0.56	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.66	0.50	มาก
5. ด้านความฉลาดมีไหวพริบ	3.68	0.60	มาก
รวม	3.70	0.39	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนเห็นว่ามีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.77$) ด้านความสามารถ ($\bar{X} = 3.75$) ด้านความฉลาดมีไหวพริบ ($\bar{X} = 3.68$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านสังคม ($\bar{X} = 3.62$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ตำบลบุคลิกภาพ เป็นรายชื่อ

คุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลบุคลิกภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานทำงานด้วยความทุ่มเทเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม	3.70	0.96	มาก
2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและคนรอบข้าง	3.70	0.97	มาก
3. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ทำงานด้วยความมุ่งมั่น	3.88	0.93	มาก
4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความอดทนพยายามในการทำงานทำงานด้วยความเสียสละทั้งเวลางานและนอกเวลางาน	3.90	0.93	มาก
5. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงาน และชุมชนได้อย่างเหมาะสม	3.65	1.01	มาก
รวม	3.77	0.46	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ ตำบลบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่า ประชาชนเห็นว่ามีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความอดทนพยายามในการทำงานทำงานด้วยความเสียสละทั้งเวลางานและนอกเวลางาน ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาคือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ทำงาน ด้วยความมุ่งมั่น ($\bar{X} = 3.88$) และ

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้
ผู้ร่วมงานทำงานด้วยความทุ่มเทเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ($\bar{X} = 3.70$) นายกองค์การ
บริหารส่วนตำบล มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและคนรอบข้าง
($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา
ด้านความสามารถ เป็นรายชื่อ

คุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความสามารถ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ใช้อำนาจหน้าที่ อย่างยุติธรรมและซื่อสัตย์	3.95	0.90	มาก
2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสามารถนำไปใช้ ในการพัฒนาชุมชนได้อย่างถูกต้อง	3.53	0.98	มาก
3. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีจิตวิทยา ชุมชนสามารถพูดคุย แก้ไขปัญหาพร้อมกับคน ในชุมชนได้อย่างดี	3.88	0.86	มาก
4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความ คล่องแคล่วในการใช้ภาษาในการสื่อสาร ความหมายสร้างความเข้าใจและความร่วมมือ ในองค์กร	3.70	0.94	มาก
5. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความแม่นยำ ในการตัดสินใจสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และ กล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่ต้องแก้ไข	3.70	0.91	มาก
รวม	3.75	0.50	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลงัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ ด้านความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่า มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ใช้อำนาจหน้าที่อย่างยุติธรรมและซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมาคือ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล มีจิตวิทยาชุมชนสามารถพูดคุย แก้ไขปัญหาร่วมกับคน ในชุมชนได้อย่างดี ($\bar{X} = 3.88$) และนายกองจัดการบริหารส่วนตำบล มีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาในการสื่อสารความหมายสร้างความเข้าใจและความร่วมมือ ในองค์กร ($\bar{X} = 3.70$) นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลมีความแม่นยำในการตัดสินใจสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และกล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่ต้องแก้ไข ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ด้านสังคม เป็นรายข้อ

คุณลักษณะผู้นำของนายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ด้านสังคม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล มีจิตวิทยาชุมชนสามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำและแก้ไขปัญหาสังคมได้	3.56	0.96	มาก
2. นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลมีความเป็นผู้นำกล้าที่เป็นตัวแทนเพื่อการพัฒนาทางสังคมให้ดียิ่งขึ้น	3.63	0.93	มาก
3. นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์สุจริตทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม	3.64	0.93	มาก
4. นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ให้ความเป็นกันเองแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	3.67	0.90	มาก

คุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านสังคม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความ ตระหนักและยึดหลักการแก้ไขปัญหทาง สังคมเป็นสำคัญธรรมในการบริหารงาน	3.60	0.90	มาก
รวม	3.62	0.56	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจัววามีคุณลักษณะผู้นำ ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่า มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ให้ความเป็นกันเองแก้ไข ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมาคือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความซื่อสัตย์สุจริตทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม ($\bar{X} = 3.64$) และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นผู้นำกล้าที่เป็นตัวแทนเพื่อการพัฒนาทางสังคม ให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ
ของนายกกองค้การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัววาด้าน
ด้านความรับผิดชอบ เป็นรายข้อ

คุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีความ รับผิดชอบในการทำงานปฏิบัติงานด้วยความ มุ่งมั่นจริงใจ	3.64	0.97	มาก
2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีการยอมรับ ความคิดเห็นผู้อื่น เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ	3.73	1.00	มาก
3. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความ รับผิดชอบต่อความผิดพลาดในงานและพร้อมที่ จะแก้ไขปัญหาให้ลุล่วง	3.65	0.93	มาก

คุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความ ช่วยเหลือต่อผู้อื่นตามโอกาส	3.62	1.09	มาก
5. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล พุดและปฏิบัติ ต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ	3.64	0.88	มาก
รวม	3.66	0.50	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกององค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อจำแนก เป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่า มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล มีการยอมรับ ความคิดเห็นผู้อื่น เพื่อแก้ไข ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล มีความรับผิดชอบ ต่อความผิดพลาดในงานและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาให้ลุล่วง ($\bar{X} = 3.65$) และนายกององค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบในการทำงานปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นจริงใจ ($\bar{X} = 3.64$) นายกององค์การบริหารส่วนตำบล พุดและปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ ($\bar{X} = 3.64$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำ ของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ด้านความฉลาดมีไหวพริบ เป็นรายข้อ

คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ด้านความฉลาดมีไหวพริบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมีไหวพริบ ปฏิภาณในการแก้ไขปัญหา	3.61	1.21	มาก
2. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์นำการพัฒนาสู่ชุมชน	3.75	1.23	มาก
3. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสามารถ ในการโน้มน้าวจิตใจ สามารถแก้ไขปัญหา ข้อพิพาทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	3.71	0.97	มาก

คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ด้านความฉลาดมีไหวพริบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอิทธิพลเหนือ ผู้อื่น ในการจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำกิจกรรม ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้	3.58	0.96	มาก
5. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็น ผู้นำจากการใช้อิทธิพลที่จะใช้ควบคุมและ ประสาน งานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุ เป้าหมาย	3.78	0.96	มาก
รวม	3.68	0.60	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ ด้านความฉลาดมีไหวพริบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อจำแนก เป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่ามีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นผู้นำจากการใช้อิทธิพลที่จะใช้ ควบคุมและประสาน งานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำการพัฒนาสู่ชุมชน ($\bar{X} = 3.75$) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ สามารถแก้ไขปัญหา ข้อพิพาทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐานคุณลักษณะผู้นำของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกันใช้สถิติ t-test (Independent Samples) ส่วนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ผลปรากฏดังตารางที่ 9-11

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ที่มีเพศแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	ชาย (n = 117)		หญิง (n = 214)		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.75	0.47	3.78	0.46	-.475	.635
2. ด้านความสามารถ	3.75	0.52	3.76	0.48	-.205	.838
3. ด้านสังคม	3.68	0.55	3.59	0.56	1.261	.208
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.66	0.53	3.66	0.48	-.010	.992
5. ด้านความฉลาดมีไหวพริบ	3.70	0.60	3.68	0.60	.363	.717
รวม	3.71	0.41	3.69	0.38	.303	.762

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ที่มีเพศแตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.826	4	.206	.965	.427
	ภายในกลุ่ม	69.729	326	.214		
	รวม	70.554	330			
2. ด้านความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	.880	4	.220	.895	.467
	ภายในกลุ่ม	80.145	326	.246		
	รวม	81.025	330			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.203	4	.301	.965	.427
	ภายในกลุ่ม	101.583	326	.312		
	รวม	102.785	330			
4. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.598	4	.400	1.616	.170
	ภายในกลุ่ม	80.614	326	.247		
	รวม	82.212	330			
5. ด้านความฉลาดมีไหวพริบ	ระหว่างกลุ่ม	4.085	4	1.021	2.881	.023*
	ภายในกลุ่ม	115.546	326	.354		
	รวม	119.631	330			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.121	4	.280	1.845	.120
	ภายในกลุ่ม	49.523	326	.152		
	รวม	50.644	330			

หมายเหตุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) ยกเว้นด้านความฉลาดมีไหวพริบ ประชาชนเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.674	4	.419	1.981	.097
	ภายในกลุ่ม	68.880	326	.211		
	รวม	70.554	330			
2. ด้านความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	.317	4	.079	.321	.864
	ภายในกลุ่ม	80.707	326	.248		
	รวม	81.025	330			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.264	4	.066	.210	.933
	ภายในกลุ่ม	102.521	326	.314		
	รวม	102.785	330			
4. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.779	4	.195	.780	.539
	ภายในกลุ่ม	81.433	326	.250		
	รวม	82.212	330			
5. ด้านความฉลาดมีไหวพริบ	ระหว่างกลุ่ม	1.841	4	.460	1.274	.280
	ภายในกลุ่ม	117.791	326	.361		
	รวม	119.631	330			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.419	4	.105	.680	.606
	ภายในกลุ่ม	50.225	326	.154		
	รวม	50.644	330			

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ที่มีอาชีพแตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิเคราะห์เนื้อหาจัดกลุ่มข้อความหรือประโยค (Grouping) ที่มีลักษณะหรือความหมายเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ผลปรากฏดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
ด้านบุคลิกภาพ	
1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงานร่วมกับบุคคลต่าง ๆ ในองค์กรและชุมชนได้อย่างหลากหลาย 10	10
2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำงาน ความขยันและความอดทน 7	7
3. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน และส่งการงานต่าง ๆ ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ 5	5
4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงคุณลักษณะของผู้นำที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมได้เป็นอย่างดี 1	1
ด้านความสามารถ	
1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีความสามารถที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้ตามในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ 7	7
2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความสามารถในการนำองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างเต็มประสิทธิภาพ 5	5
3. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีความเป็นผู้นำเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กร และชุมชนได้อย่างราบรื่นเพื่อการพัฒนาชุมชน 4	4
ด้านสังคม	
1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีบทบาทสำคัญในการนำแรงจูงใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาทอย่างต่อเนื่อง 15	15

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรเป็นผู้นำขององค์กรในการนำความเจริญด้านต่าง ๆ มาสู่ชุมชน 10	10
3. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงบทบาทสังคม โดยนำทางบุคคลและชุมชนให้เห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ อย่างถูกต้อง 4 ด้านความรับผิดชอบ	4
1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความรับผิดชอบในการความผิดพลาดของงานและพร้อมที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม 17	17
2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความรับผิดชอบในงานโดยดำเนินงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายของงานและเกิดประสิทธิภาพ 9	9
3. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงบทบาทความเป็นผู้นำโดยยอมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาข้อพิพาทระหว่างองค์กรและบุคคล หรือบุคคลกับบุคคลเพื่อสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน 2 ด้านความฉลาดมีไหวพริบ	2
1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความเป็นผู้นำโดยนำความรู้ความสามารถที่มีมาใช้ในแก้ไขปัญหาโดยไม่เกิดเสียหายต่อชุมชนและส่วนรวม 8	8
2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความสามารถด้านความฉลาดมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยใช้การพูดคุยโดยใช้เหตุผลเพื่อแก้ปัญหา และสร้างความเชื่อมั่นต่อบุคคลอื่น ๆ 7	7

จากตารางที่ 12 พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ ว่า ด้านบุคลิกภาพ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลควรปรับตัวให้ทำงานร่วมกับบุคลากรในองค์กรและชุมชนได้อย่างเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำงาน มีความขยันและอดทน พร้อมสั่งการในงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงทีที่เห็นว่า

เป็นปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน และควรแสดงคุณลักษณะของผู้นำที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี ด้านความสามารถ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรมีความสามารถที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี มีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แสดงความสามารถในการนำองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างเต็มประสิทธิภาพให้เกิดสัมฤทธิ์ผลที่วางนโยบายไว้อย่างสม่าเสมอ ด้านสังคม นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรมีบทบาทสำคัญในการนำรณรงค์แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาทอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้นำขององค์กรในการนำความเจริญด้านต่าง ๆ มาสู่ชุมชน และแสดงบทบาททางสังคมอย่างเด่นชัด ในการนำทางบุคลากรและชุมชนให้เห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างชัดเจน ด้านความรับผิดชอบ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความรับผิดชอบต่อเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานในโครงการต่าง ๆ พร้อมทั้งจะดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วและเหมาะสม ให้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายของงานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด แสดงบทบาทความเป็นผู้นำโดยยอมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาข้อพิพาทระหว่างบุคลากรในองค์กรชุมชน เพื่อสร้างสมานฉันท์ของคนในชุมชน และด้านความฉลาดมีไหวพริบ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความเป็นผู้นำโดยนำความรู้ความสามารถที่มี มาใช้ในแก้ไขปัญหาโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชุมชนและส่วนรวม แสดงความสามารถด้านความฉลาดมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างรวดเร็ว โดยใช้เหตุผลในการคิด เจรจา เพื่อแก้ปัญหาและสร้างความเชื่อมั่นต่อบุคคลอื่น ๆ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็น
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
มีประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็น
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย
ได้นำมาสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน
214 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 130 คน และประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน
162 คน

2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบาส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลจัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า
ประชาชนเห็นว่า มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
จัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่า
มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายก
องค์การบริหารส่วนตำบล มีความอดุสาหพยายามในการทำงานทำงานด้วยความเสียสละทั้งเวลา
งานและนอกเวลา งาน รองลงมาคือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นในตนเอง
มีการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ทำงาน ด้วยความมุ่งมั่น และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานทำงานด้วยความทุ่มเท
เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี
มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและคนรอบข้าง

2.2 ด้านความสามารถ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค้การบริหาร ส่วนตำบลงัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่า มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ใช้อำนาจหน้าที่ อย่างยุติธรรมและซื่อสัตย์ รองลงมาคือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีจิตวิทยาชุมชนสามารถ พุดคุย แก้ไขปัญหา ร่วมกับคน ในชุมชนได้อย่างดี และนายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความ คล่องแคล่วในการใช้ภาษาในการสื่อสารความหมายสร้างความเข้าใจและความร่วมมือ ในองค์กร นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความแม่นยำในการตัดสินใจสามารถแก้ไขปัญหาด่าง ๆ และ กล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่ต้องแก้ไข

2.3 ด้านสังคม ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลงัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่า มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ให้ความเป็นกันเองแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์สุจริตทำงานด้วย ความบริสุทธิ์ใจเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีความ เป็นผู้นำกล้าที่เป็นตัวแทนเพื่อการพัฒนาทางสังคมให้ดียิ่งขึ้น

2.4 ด้านความรับผิดชอบ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค้การบริหาร ส่วนตำบลงัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่า มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีการยอมรับ ความคิดเห็นผู้อื่น เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด ด่าง ๆ รองลงมาคือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดในงาน และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาให้ลุล่วง และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบในการ ทำงานปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นจริงจัง นายกองค้การบริหารส่วนตำบล พุดและปฏิบัติต่อผู้อื่น ด้วยความจริงใจ

2.5 ด้านความฉลาดมีไหวพริบ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า นายกองค้การบริหาร ส่วนตำบลงัวบา มีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนเห็นว่า มีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นผู้นำจากการใช้อิทธิพลที่จะใช้ควบคุมและ ประสาน งานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย รองลงมาคือ นายกองค้การบริหาร

ส่วนตำบล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำการพัฒนาสู่ชุมชน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ สามารถแก้ไขปัญหา ข้อพิพาทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความฉลาดมีไหวพริบ ประชาชนเห็นว่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีคุณลักษณะผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า

5.1 ด้านบุคลิกภาพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับตัวให้ทำงานร่วมกับบุคลากรในองค์กรและชุมชนได้อย่างเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำงาน มีความขยันและอดทน พร้อมสั่งการในงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงทีที่เห็นว่าเป็นปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน และควรแสดงคุณลักษณะของผู้นำที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี

5.2 ด้านความสามารถ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีความสามารถที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี มีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แสดงความสามารถในการนำองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างเต็มประสิทธิภาพให้เกิดสัมฤทธิ์ผลที่วางน โยบายไว้อย่างสม่ำเสมอ

5.3 ด้านสังคม นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีบทบาทสำคัญในการนำรณรงค์แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาทอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้นำขององค์กรในการนำความเจริญด้านต่าง ๆ มาสู่ชุมชน และแสดงบทบาททางสังคมอย่างเด่นชัดในการนำทางบุคลากรและชุมชนให้เห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างชัดเจน

5.4 ด้านความรับผิดชอบ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความรับผิดชอบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานในโครงการต่าง ๆ พร้อมทั้งจะดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและเหมาะสม ให้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายของงานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด แสดงบทบาทความเป็นผู้นำโดยยอมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาข้อพิพาทระหว่างบุคลากรในองค์กร ชุมชน เพื่อสร้างสมานฉันท์ของคนในชุมชน

5.5 ด้านความฉลาดมีไหวพริบ นายองค์การบริหารส่วนตำบล ควรแสดงความเป็นผู้นำโดยนำความรู้ความสามารถที่มี มาใช้ในแก้ไขปัญหาโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชุมชนและส่วนรวม แสดงความสามารถด้านความฉลาดมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยใช้เหตุผลในการคิด เจรจา เพื่อแก้ปัญหาและสร้างความเชื่อมั่นต่อบุคคลอื่น ๆ

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย คุณลักษณะผู้นำของนายองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นายองค์การบริหารส่วนตำบล มีความอุตสาหพยายามในการทำงานทำงานด้วยความเสียสละทั้งเวลางานและนอกเวลางาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง กระตุ้นผู้ร่วมงานให้ทำงานด้วยความมุ่งมั่น กระตือรือร้นในการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานทำงานด้วยความทุ่มเทเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและคนรอบข้าง เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน ใช้อำนาจหน้าที่อย่างยุติธรรมและซื่อสัตย์ มีจิตวิทยาสามารถพูดคุยแก้ไขปัญหาพร้อมกับคนในชุมชนได้อย่างดี มีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาในการสื่อสารความหมายสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในองค์กร มีความแม่นยำในการตัดสินใจสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และกล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่ต้องแก้ไข มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ให้ความเป็นกันเองแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซื่อสัตย์สุจริตทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม เป็นผู้นำกล้าที่เป็นตัวแทนเพื่อการพัฒนาทางสังคมให้ดียิ่งขึ้น ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ให้ลุล่วง มีความเป็นผู้นำสามารถควบคุมและประสานงานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถแก้ไขปัญหาข้อพิพาทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิริธัญญา สุนทร (2551 : 50) ได้วิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พนักงานลูกจ้างมีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแมริม เป็นผู้นำแบบปรึกษาหารือ อยู่ในระดับมาก พนักงานและลูกจ้างที่มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแมริม ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุเมธ แก้วไสทับ (2552 : 92) ได้วิจัยภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี พบว่า

พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติภารกิจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และมีความคิดเห็นต่อผลกระทบต่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือผลที่เกิดจากการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะผู้นำ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในพื้นที่ได้มีการรับรู้ ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา อย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบว่าผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายแนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างไร ซึ่งผู้บริหารได้เชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนา มีการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีผลงานเป็นที่ยอมรับของคนในพื้นที่ นอกจากนี้ในการดำเนินงานพัฒนาต่าง ๆ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แสดงถึงลักษณะของผู้นำที่ดีเป็นแบบอย่างให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้อย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้การแสดงออกถึงคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารยังแสดงออกความตั้งใจ ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การปรับตัวให้เข้ากับชุมชน และคนในพื้นที่ ทำให้เกิดการพัฒนามีคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในภาพรวม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มัตติกา วิสัย (2551 : 70) ได้วิจัยคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านประกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกชัย เอะน้อย (2551 : 55-58) ได้วิจัยภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน เห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้นำหรือผู้บริหารควรปรับตัวให้ทำงานร่วมกับบุคลากรในองค์กรและชุมชนได้อย่างเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการทำงาน มีความขยันและอดทน พร้อมสั่งการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โครงการต่าง ๆ ให้ทันเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 ผู้นำหรือผู้บริหารควรมีความสามารถที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดีในการนำองค์กรสู่ความสำเร็จตามแผนพัฒนาแต่ละปี

1.3 ผู้นำหรือผู้บริหารควรมีบทบาทสำคัญในการรณรงค์แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาทอย่างต่อเนื่อง และแสวงหาแนวทางในการนำความเจริญด้านต่าง ๆ มาสู่ชุมชน

1.4 ผู้นำหรือผู้บริหารควรแสดงความรับผิดชอบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานจากโครงการต่าง ๆ พร้อมทั้งจะดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและเหมาะสม ให้สำเร็จคล่องตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.5 ผู้นำหรือผู้บริหารควรมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนโดยใช้เหตุผลในการคิด เจจจจ เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยหาประสิทธิภาพของรูปแบบภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ว่าสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ได้จริงและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีในการบริหารและจัดการกิจการสาธารณะในด้านต่าง ๆ อันนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

2.3 ควรศึกษาพฤติกรรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับใช้ในการวางแผนการทำงานด้านการบริหารงานต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ภายหลังจากการนำไปใช้จริง เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษามาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ให้เกิดประสิทธิภาพ

2.5 ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของภาวะผู้นำที่มีศักยภาพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพของผู้นำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย. รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาวิชาดินแดน, 2546.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วารสารการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทมิตรภาพการพิมพ์ และสตูดิโอ จำกัด, 2550.
- กฤษณ์ มหาวิทยาลัย. ทศนคติในการดำเนินงานเบื้องต้นของประธานกรรมการหมู่บ้านตามโครงการปรีธรรม์คคุณภาพชีวิตและความจำเป็นพื้นฐาน : ศึกษากรณีเฉพาะจังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.
- กวี วงศ์พุ่ม. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, 2539.
- กิตติ สุทธิสัมพันธ์. ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อวิธีการศุลกากรในการนำสินค้าจากต่างประเทศ : ศึกษากรณีการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2548.
- งามพิศ สัตย์สงวน. หลักมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2548.
- จรรยา มิลินทร์ และคณะ. การศึกษาปัญหาและแนวการแก้ปัญหาของครูในสี่จังหวัดภาคใต้. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2545.
- จำเรียง ภาพจิตร. สาธารณมิติ : เอกสารประกอบการสอนวิชาสังคม. กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2546.
- จิรภา สงวนสุข. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- จิรายุ ทรัพย์สิน. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีผลต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- ชลิตา อินทราไสย. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร กองเลขาธิการตามความคิดเห็นของข้าราชการและเจ้าหน้าที่กองเลขาธิการ. สำนักงานอนามัย, กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.

- ัชชวาล ทองดีเลิศ และคณะ. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. เชียงใหม่ : เชียงใหม่
บีเอสการพิมพ์, 2544.
- ชวงส์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง, 2539.
- เดโช สวานานนท์. จิตวิทยาทางสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์,
2548.
- ธงชัย อุดคำ. รูปแบบภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูนิหารายณ์
จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
2554.
- นวลน้อย ศรีรัตน์ และคณะ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2545.
- นิตย์ สัมมาพันธ์. ภาวะผู้นำ : พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ซีเอสยูเคชั่น, 2546.
- นิพนธ์ กิनावงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิจนาศ, 2545.
- บุญแสง ชีระภากร. ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.
วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์, 2553.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, 2533.
- ปรีดา ชิตทรงสวัสดิ์. ความคิดเห็นของปลุสัต์ตัวอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่องานส่งเสริม
ปลุสัต์ตัว. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.
- บุญญาพัฒน์ อุบล. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขต
เมืองพัทยา. ปริญญาานิพนธ์ ร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- พระเมธีธรรมมาภรณ์. การปกครองคณะสงฆ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม,
2540.
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 111. ตอนที่ 53 ก. หน้า 11.
วันที่ 2 ธันวาคม, 2546.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :
เจริญผล, 2540.

- พิศสุภา ปังนิมสวัสดิ์. การวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
องค์การของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ค. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- มัตติกา วิลัย. คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบล
บ้านประกาศ อำเภอบางบัว จังหวัดสมุทรปราการ. รายงานการศึกษาอิสระ รป.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- ยงยุทธ เกษสาคร. ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
ปัญญาทัศน์, 2547.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธนรัชการพิมพ์, 2544.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : ฝ่ายผลิตเอกสารตำรา
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์, 2546.
- วไลลักษณ์ โหรรฐาน. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการเก็บขนมูลฝอยทางน้ำศึกษา
เปรียบเทียบบริเวณริมคลองบางกอกน้อย เขตบางกอกน้อย และบริเวณริมคลองซึกพระ
เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,
2547.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. เอกสารประกอบการเรียนระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- วิรุณ วิทยาประเสริฐ. คุณลักษณะของนักศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค
กลุ่มภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง, 2548.
- วีระ ภูระหงษ์. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิ
เลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.
ปริญญาโท รป.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน, 2548.
- ศิริัญญา สุนทร. ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระ รป.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ธรรมศาสตร์, 2545.

- สงวน สิทธิเลิศอรุณ. จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ชัยศิริการพิมพ์, 2543.
- สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรการพิมพ์, 2547.
- สนอง เกรือมาก. คู่มือปฏิบัติ สปอ. และสถานศึกษา. นครสวรรค์ : เรียนดี, 2542.
- สมชอบ นิติพจน์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารและพฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทแมนเจอร์ มีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน), 2545.
- สัมฤทธิ์ สุขสงค์. ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- สุขุม ศรีปรีนทร์. สังคมวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- สุพัฒน์ ภูนาคำ. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่พึงประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเว่อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สุภชัย เอาะน้อย. ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น. การศึกษาอิสระ รป.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- สุเมธ แก้วทับไส. ภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีพนักงานส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี. การศึกษาอิสระ รป.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.
- สุรางค์ จันทร์เอม. จิตวิทยากับการดำรงชีวิตประจำวัน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา, 2547.
- สุรางค์ พิลาสกุล. ความคิดเห็นของประชาชนต่อระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบัตรประกันสุขภาพ พ.ศ. 2548. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2548.
- สุวรรณ วงศ์หมั่น. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอน้ำพอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ คม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2547.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. “ภาวะผู้นำ” ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.

- องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา. แผนพัฒนาตำบลสามปี พ.ศ. 2550-2552 องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา. มหาสารคาม : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2550.
- อนันต์ อนันตกุล. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วัฒนาการพิมพ์, 2543.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วัฒนาการพิมพ์, 2533.
- อุทิศ แก้วขาว. ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ร.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- Boone, M. "The Impact of Leadership Behavior of The Superintendents on Restructuring Rural Schools," **Dissertation Abstracts**. 11-13 ; October, 2002.
- Broom, L. and P. Selznick. **Sociology**. New York : Harpar and Row, 1977.
- Clark, John J. **Outline of Local Government of The United Kingdom**. London : Sir Issac Pitman and Son, Ltd., 1957.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1973.
- Gordon, W.J.J. **Synecitics : The Development of Creative Capacity**. New York : Harper & Row, 1963.
- Griffiths, Daniel E. **Human Relationship in School Administrators**. New York : Appleton Century-Crofts, 1956.
- Kolesnik, W.B. **Education Psychology**. New York : McGraw-Hill Book Company, 1970.
- Lussier, R.N. and C.F. Achua. **Leadership : Theory, Application, Skill Development**. Ohio : South-Western College Publishing, 2004.
- McDonal, K. **The development and evaluation of a set of multimedia self-intruction learning activity packages for use in remedial English at urban community college**. **Dissertation Abstracts International**, 34, 1950-A, 1971.
- Mongtagu, Harris G. **Comparative Local Government**. Great Britain : William Brendon and Son Ltd., 1984.
- Montgomery, James R. **Leadership in Middle Administration AIR 1900 Annual Forum Paper**. Louisville : The Association For Institutional Research, 2000.

- Robson, William A. "Local Government," in **Encyclopedia of Social Science**. Vol. X
New York : The Macmillan Company, 1953.
- Shaw, M.E. and J.M. Wright. **Scale for the Measurement of Attitude**. New York :
McGraw-Hill Book Company, 1967.
- Sills, D.L. **International encyclopedia of the social sciences**. New York : Macmillan,
1968.
- Stephen, P. Robbins. **The Administrative Process**. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice-Hall, 2005.
- Thurstone, L.L. **Attitude Can Be Measured. Attitude Theory and Measurement**.
New York : Willey&Sons, Inc, 1977.
- Watson, Samy Hanna. "Leadership Requirements in the 21st Century : The Perceptions of
Canadian Private Sector Leaders," **Dissertation Abstracts International**. 13(1) :
43-57, 2003.
- William V. Holloway. **State and Local Government in the United State**. New York :
Mcgrawhill Book Company, 1959.
- Wit, Daniel. **A comparative Survey of Local Govt. and Administration**. Bangkok :
Kurusapha Press, 1967.
- Yamane, Taro. **Statistics An Introductory Analysis**. 3rd ed. NewYork : HarerRow, 1972.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
  2. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด
  3. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
    - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
    - ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
    - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา
  4. คำตอบที่ได้ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด จะนำไปวิเคราะห์ผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน
- ผลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถาม จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายปรัชญา มาอ้น

นักศึกษาริทยญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. ระดับการศึกษา

( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ( ) อนุปริญญา/ปวส./ปวท.

( )ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

3. อาชีพ

( ) เกษตรกร ( ) รับจ้างทั่วไป

( ) กู้ขาย ( ) รับราชการ

( ) อื่น ๆ .....

ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา มีคุณลักษณะผู้นำเหมาะสมมาก น้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นเพียงช่องใดช่องหนึ่งเท่านั้น

คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	มากที่สุด (1)	มาก (2)	ปานกลาง (3)	น้อย (4)	น้อยที่สุด (5)
ด้านบุคลิกภาพ					
1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานทำงานด้วยความทุ่มเทเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม	.....	.....	.....	.....	.....
2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและคนรอบข้าง	.....	.....	.....	.....	.....

คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	มาก ที่สุด (1)	มาก (2)	ปาน กลาง (3)	น้อย (4)	น้อย ที่สุด (5)
3. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเชื่อมั่น ในตนเอง มีการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ทำงาน ด้วยความมุ่งมั่น	.....	.....	.....	.....	.....
4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความ อุตสาหพยายามในการทำงานทำงานด้วยความ เสียสละทั้งเวลางานและนอกเวลางาน	.....	.....	.....	.....	.....
5. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสามารถ ในการปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงาน และชุมชน ได้อย่าง เหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....
ด้านความสามารถ					
6. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ใช้อำนาจหน้าที่ อย่างยุติธรรมและซื่อสัตย์	.....	.....	.....	.....	.....
7. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสามารถนำไปใช้ในการ พัฒนาชุมชน ได้อย่างถูกต้อง	.....	.....	.....	.....	.....
8. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีจิตวิทยาชุมชน สามารถพูดคุย แก้ไขปัญหาพร้อมกับคนในชุมชน ได้อย่างดี	.....	.....	.....	.....	.....
9. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคล่องแคล่ว ในการใช้ภาษาในการสื่อสารความหมายสร้างความ เข้าใจและความร่วมมือในองค์กร	.....	.....	.....	.....	.....
10. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความแม่นยำ ในการตัดสินใจสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และ กล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่ต้องแก้ไข	.....	.....	.....	.....	.....

คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	มากที่สุด (1)	มาก (2)	ปานกลาง (3)	น้อย (4)	น้อยที่สุด (5)
ด้านสังคม					
11. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีจิตวิทยาชุมชน สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำและแก้ไขปัญหาสังคมได้	.....	.....	.....	.....	.....
12. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นผู้กล้าที่เป็นตัวแทนเพื่อการพัฒนาทางสังคมให้ดียิ่งขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....
13. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์สุจริต	.....	.....	.....	.....	.....
14. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ให้ความเป็นกันเองแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....
15. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความตระหนักและยึดหลักการแก้ไขปัญหาทางสังคมเป็นสำคัญธรรมในการบริหารงาน	.....	.....	.....	.....	.....
ด้านความรับผิดชอบ					
16. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบในการทำงานปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นจริงใจ	.....	.....	.....	.....	.....
17. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
18. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดในงานและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาให้ลุล่วง	.....	.....	.....	.....	.....
19. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่นตามโอกาส	.....	.....	.....	.....	.....
20. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล พுகและปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ	.....	.....	.....	.....	.....
ด้านความฉลาดมีไหวพริบ					
21. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ไขปัญหา	.....	.....	.....	.....	.....

คุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	มากที่สุด (1)	มาก (2)	ปานกลาง (3)	น้อย (4)	น้อยที่สุด (5)
22. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์นำการพัฒนาสู่ชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
23. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสามารถ ในการโน้มน้าวจิตใจ สามารถแก้ไขปัญหาข้อพิพาท ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....
24. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอิทธิพลเหนือ ผู้อื่น ในการจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำกิจกรรม ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้	.....	.....	.....	.....	.....
25. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นผู้นำ จากการใช้อิทธิพลที่จะใช้ควบคุมและประสาน งานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

1. ด้านบุคลิกภาพ.....

.....

.....

.....

2. ด้านความสามารถ.....

.....

.....

.....

3. ด้านสังคม.....

.....

.....

.....

4. ด้านความรับผิดชอบ.....

.....

.....

.....

5. ด้านความฉลาดมีไหวพริบ .....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
นายปรัชญา มาณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
7	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
12	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
24	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
25	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย				0.87	ใช้ได้

หมายเหตุ การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมี 3 ประเด็น คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และ
ไม่สอดคล้อง

ถ้าเห็นด้วย ให้ค่า = +1 หมายความว่า สอดคล้อง

ถ้าไม่แน่ใจ ให้ค่า = 0 หมายความว่า ไม่แน่ใจ

ถ้าไม่เห็นด้วย ให้ค่า = -1 หมายความว่า ไม่สอดคล้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	0.39	14	0.69
2	0.53	15	0.54
3	0.50	16	0.30
4	0.38	17	0.47
5	0.43	18	0.71
6	0.48	19	0.35
7	0.39	20	0.61
8	0.39	21	0.65
9	0.53	22	0.72
10	0.65	23	0.61
11	0.59	24	0.66
12	0.68	25	0.71
13	0.41	รวม	0.30-0.72

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายปรัชญา มาอิน
วันเกิด 18 กรกฎาคม 2526
สถานที่เกิด โรงพยาบาลมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 21 หมู่ 6 ตำบลโนนภิบาล อำเภอแกลง
จังหวัดมหาสารคาม 44190
ตำแหน่งปัจจุบัน นักบริหารงานสวัสดิการสังคม
สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

ประวัติการศึกษาการศึกษา

พ.ศ. 2534 ประถมศึกษาโรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม
พ.ศ. 2544 มัธยมศึกษาผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2548 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2558 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม